

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 8. — Tel. 2492, 2493.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Dollfuss in njegova ustava

Dolgotrajna posvetovanja o novi avstrijski ustavi so končana in ustava bo po dunajskih vesteh že 1. maja slovesno proglašena. Za ta dan je sklican tudi okrajni parlament očividno k svoji zadnji seji, na kateri bo dal svoj blagoslov vsem zasilnim odredbam, izdanim od 5. marca lanskega leta dalje, nato pa bo sklenil svoj lastni pogreb. Ni brez pikanterije, da si je izbral kancelar Dollfuss baš tradicionalni delavski praznik socialistov za dan svojega zmagovalstva nad marksizmom in njegovo novembrsko revolucijo.

Proglasitev nove ustave bo pomenila brez dvoma velik Dollfussov osebni triumf in bo osvedočila, da je »mali diktator« vsekakor odlični politični in diplomatski taktik. Treba se je samo ozreti nazaj na njegovo državniško kariero, da se prav presodi, koliko težav mu je bilo premagati od prvih početkov pa prav do zadnjih dni, preden je povsem obvladal situacijo, tako da mu je zdaj mogoče dekretirati avstrijskemu prebivalstvu, karkoli spozna za dobro. Njegova politična pot se je začela v zelo kočljivih razmerah. V parlamentu, kjer se je takrat koncentrirala vsa politična moč, je razpolagal za obupno neznatno večino enega glasu proti strnji in neizprosni opoziciji marksistov. Na nove volitve pa Dollfuss niti misliti ni smel, ako ni hotel riskirati nepopravljivega poraza. Ko sta mu nespretnost in doktrinarska zaletelost njegovih nasprotnikov, ki so sami pobahali parlament, ne pričakovano pokazali izhod iz zagate, je z res državniško odločnostjo spretno izrabil ugodni trenutek.

Prvi koraki diktature, ki so se naslanjali le na krščansko socialno stranko in nezanesljivi Landbund, so bili zato še oprezniki, ko pa se je poleg levičarske opozicije pojavila še hitlerjevska ofenziva, je postal Dollfuss vedno pogumnejši, črpač svoj moč iz medsebojnega nasprotja rdeče in rjave opozicije. Akcija avstrijskih narodnih socialistov je bila kljub svoji dozdnevni opasnosti za Dollfussa politični dobiček. Avstrijsko vprašanje je nenadoma postalo važna mednarodna zadeva in vse ono inozemstvo, ki se je bilo anšlusa, je tekmovalo med seboj v simpatijah za Dollfussov režim. Te simpatije so mu pomagale izogniti se finančnim nevarnostim, ki so se pojavile zaradi poostrenega spora z Nemčijo. Kot varuh avstrijske samostojnosti je znal doseči razne gospodarske ugodnosti, v političnem oziru pa proste roke in neovirano ojačenje oborožene državne obrambe. Vojaška moč pa mu je bila potrebna tem bolj, čim manj se je mogel zanašati na upravni aparat, ki je bil inficiran od velikomemskih nag-njenj in simpatij za Hitlerjevo tretje cesarstvo. Ta potreba ga je gnala v vedno tesnejši objem z vojaško organizirano in oboroženo Heimwehr, obenem pa ga je vodila vedno dalje proč od krščanske socialne stranke in njenih kolikor toliko še obstoječih demokratičnih nag-njenj. Tako je nastala avstrijska domovinska fronta kot baza za voditeljsko politiko Dollfussovo in podlaga za bodočo totaliteto.

Poraz borbenega marksizma je bil obenem konec vsake demokratske iniciativnosti, zato pa je Heimwehr prezentirala kancelarju svoj račun in zahtevala pri novi državni ureditvi prvo besedo. Zopet je imel Dollfuss srečo, da je v tekmi in medsebojni ljubosumnosti Starhemberga in Feja ostal smejoči se tretji. Zmagala je njegova teza tudi v ustavnem vprašanju.

Glavne določbe nove ustave so dovolj znane, da jih ni treba vnovič navajati. Poslednji boji so veljali še načinu, kako se bo volil državni glavar in kako se bo ustava proglašala. Prodrli je Dollfussov načrt. Državnega predsednika bodo volili župani po terno-predlogu »zveznega zbora«, to je vseh štirih domov državne zastopstva. Ustava sama pa bo proglašena na podlagi znane vojne naredbi o zasilnem gospodarstvu, ki se na njo opirajo vsi Dollfussovi diktatorski ukrepi. Res bo sklican tudi parlament, toda imel bo samo brez debate odobriti vse zasilne odredbe z ustavo vred, glavni namen njegovega sklicanja pa je ratifikacija konkordata, za katero polaga Vatikan važnost na parlamentarni vid.

Spočetka je avstrijska vlada naglašala, da bo ustava le provizorij in da se bo definitivna ustava sklenila šele pozneje. V zadnjem času se o tem ničesar več ne čuje in po vsej priliki imamo pričakovati že zdaj končno državno ureditev, v kolikor ne bo eventualna poznejša pogodba s habsburškimi legiti-misti zahtevala sprememb ali dopolnitev. Tak je menda vsaj kancelarjev namen. Seveda pa je vprašanje razvoja, ali se bo ustava mogla vzdržati tudi potem, ko odpadejo zunanje in notranje politični predpogoji, ki so omogočili njeno sklenitev v sedanjih obliki.

Ta ustava daje namreč kancelarju vsa

Zveza Poliske in Francije trdna

Prihod francoskega zunanjega ministra Barthouja v Varšavo — Poljsko-francosko pobratimstvo nerazrušljivo

Varšava, 23. aprila, d. Francoski zunanji minister Barthou je prispel včeraj ob 17.50 v Varšavo. Po sprejemu na postaji se je odpeljal, živahno pozdravljen od mnogostevilnega občinstva, v palačo francoskega poslanstva, kjer se je nastanil za čas svojega obiska. Prvotno za včeraj nameravani Barthoujev obisk pri maršalu Pilsudskem je bil odgojen za danes popoldne.

Beckov pozdrav

Na večerji, ki jo je priredil Barthouju na čast, je zunanji minister Beck v svojem govoru med drugim poudarjal, da so dogovori, ki vežejo Poljsko in Francijo, čvrsti in trajni element mednarodne politike, ker je njih edini smoter organizacija in okrepitev mira. Pozdravil je Barthouja kot državnika, čigar sodelovanje pri diplomatskem aktu l. 1921 je ustvarilo čvrste temelje poljsko-francoske zveze. Vaš obisk, je nadaljeval, vam bo dal priliko ugotoviti, v koliko so bili utemeljeni elementi, ki so pred 13 leti tvorili temelj vaše politike. V vas ne vidimo samo ministra zavezniške države, temveč tudi človeka, ki je bil od prvega trenutka zvest in navdušen pristaš zveze med Poljsko in Francijo. Globoko prepričan o trajnosti naše zveze, nazdarjam na čast predsedniku francoske republike za napredek velikega prijateljskega naroda in na zdravje našega drugega gosta.

Barthoujev odgovor

Francoski zunanji minister Barthou je izjavil: Srečen sem, ker se mi je ponudila prilika priti na Poljsko. Vračam vam lanski obisk meseca septembra pri francoski vladi. Ponosen sem, da predstavljam v tem trenutku vso Francijo, ki zna ceniti zvestobo. Prišel sem, da vam sporočim prijateljsko naklonjenost vsega francoskega naroda.

Vsi tisti, je nadaljeval Barthou, govorijo o razorožitvenem vprašanju, ki sodijo od zunaj o obstoječih stvareh, zlasti oni, ki bi

hoteli izbrabiti neizbežne težkoče v življenju narodov, ne upoštevajo, česa sta zmogni dve volji, porojeni iz istega ideala, ki nastopa skupno za isti cilj. Naša politika je prav tako poštena kakor vaša. Nočem nikogar napadati niti ograjati upravičenih interesov nikogar. Spoštujem vse upravičene pravice in naš sporazum ne nasprotuje nikomur, kdor se trudi za iskren sporazum.

V središču raznih velikih in perečih problemov v Evropi predstavlja francosko-poljsko prijateljstvo činitelja miru, stanovitosti in varnosti. Okrepitev in čudoviti razvoj poljske države je eno izmed največjih dejstev sodobne Evrope. Vaše nacionalno vstajenje, ki ima zanj posebne zasluge vaš odlični maršal, čigar ime slovi po vsem svetu, je ustvarilo iz Poljske veliko državo, ki jo vsi spoštujejo. Francija se tega posebno veseli in ne vidi ničesar, kar bi nas moglo razdvojiti.

Ob sklepu svojega govora je Barthou vzdignil čašo na zdravje predsedniku poljske republike Moscickemu, Becku ter napredku nesmrtnega poljskega naroda.

Po večerji je bil velik sprejem elite političnega, diplomatskega in intelektualnega sveta. Danes je Barthou sprejel v prostorih francoskega poslanstva v Varšavi poročevalce listov in jim o razmerju med Francijo in Poljsko dejal med drugim: Da obstoje neke težkoče, je dejstvo, toda, ali ne pride do nesporazumov celo med sosedi, do čim sta Poljska in Francija prilično oddaljeni druga od druge? Prijateljstvo, ki nas je združilo, je nedotaknjeno. Zveza med Poljsko in Francijo je prav tako nemomajana l. 1934, kakor je bila l. 1921.

Govorec o poljsko-nemškem sporazumu je Barthou izjavil: Ta zveza ne pomeni nikake podrejenosti. Kako bi mogli le misliti na to, da bi se Poljska podredila? Poljska je veselejša, ki se je razvila v izrednih okoliščinah in ima veliko besedo v Evropi. Tem bolje, če dogovor o zblizanju med Poljsko in Nemčijo služi miru. V nobenem

primeru ni nemško-poljski sporazum skalil razmerja med Francijo in Poljsko, zakaj odkritost in iskrenost sta najboljša oblika diplomacije.

Prišel sem, da ugotovim, da obstojita med Francijo in Poljsko zveza in krepko prijateljstvo, ki se ne dasta skaliti. Tudi danes želita obe države prav tako iskreno delati za okrepitev mira na svetu.

Tople besede poljskega tiska

Vsi poljski listi pozdravljajo kar najpri-srčneje prihod Barthouja v Varšavo. Poluradna »Gazeta Polska« pravi med drugim:

Mnogo se je sicer izpremenilo v trinaj-stih letih, odkar je bila l. 1921. sklenjena francosko-poljska zveza, toda zveza se je popolnoma ohranila. Prihod Barthouja ne pomeni nič več in nič manj kakor to, da smatrate vzlic vsem izpremembam Poljska in Francija svojo zvezo ne samo za potrebo na obe pogodbeni stranki, temveč celo za temeljni kamen svetovnega mira. Ta zveza ni naperjena proti nikomur in je zato tudi prestala toliko preizkušenj in stvarnosti življenja. Ni dvoma, da obstoje vprašanja, ki zahtevajo podrobnejše razpravljanje; to je stvar, ki se razume sama po sebi med dvema velikima državama in dokazuje življenjsko silo zveze. Najpri-srčneje pozdravljamo Barthouja ne samo kot zastopnika francoskega naroda, temveč tudi kot enega izmed ljudi, ki so igrali veliko vlogo pri sklepanju francosko-poljske zveze in znajo ceniti njen pomen.

List »Kurier Poranny«, ki je blizu vladi, pravi: Prisrčnost, s katero smo sprejeli g. Barthouja, je utemeljena z zavestjo skupnih političnih interesov in z istovetnostjo ideoloških tez, ki vežejo Francijo in Poljsko. Neskladja v stališčih, ki so se nedavno pojavila, niso imela nobenja vpliva na bistvo zveze med obema državama.

sofijsko železniško postajo. V imenu bolgarske vlade ga je pozdravil prosvetni minister Bojadžijev, v imenu kralja Borisa dvorni svetnik Grujev in polkovnik Panov, v imenu zunanjega ministra pa pomočnik zunanjega ministra Radev in podšef protokola Georgijev. Nadalje so bili na kolodvoru češkoslovaški poslanik Maxa, grški poslanik Kolas, ravnatelj bolgarskih državnih železnic Boškovi, bivši minister Nedeljkov Atanasov, jugoslovanski poslanik v Sofiji g. Aleksander Cincar-Marković, jugoslovanski vojaški odposlanec generalstabin polkovnik g. Petković, jugoslovanski generalni konzul v Varni g. Živković, člani kraljevskega jugoslovanskega poslanstva v Sofiji ter mnogo tujih in bolgarskih novinarjev.

Okrepitev tradicionalnega prijateljstva

Pariz, 23. aprila. AA. Vsi listi komentirajo obširno potovanje g. Barthouja v Varšavo in poudarjajo pomen tega njegovega obiska v poljski prestolnici. »Petit Parisien« pravi: Namen tega obiska je v prvi vrsti informacijskega značaja, zakaj v kratkem času, kar se bo Barthou mudil v Varšavi, ne moremo pričakovati končne in definitivne ureditve velikih vprašanj, kakor so problemi, o katerih se bo razpravljalo. Toda brez dvoma je, da bodo Barthoujevi razgovori prežeti z iskrenostjo in z vzajemnim razumevanjem in željo po miru, tako da bodo nedvomno ustvarili atmosfero, ki bo še bolj okrepila tradicionalno prijateljstvo med obema državama.

»Petit Journal« poroča o potovanju Barthouja v Varšavo, da se mu je v Berlinu pridružil francoski poslanik Francois Pontet, ki ga je spremljal do Frankfurt na Odri. Na šlezjski postaji v Berlinu ga je pozdravil tudi šef protokola nemškega zunanjega ministrstva Basewitz. Njun razgovor je trajal četrte ure, dokler ni vlak nadaljeval vožnje.

Posebni poročevalci »Tempsa« javlja iz Varšave, da spominja navdušenje množice na dan francosko-poljskega pobratimstva neposredno po ustanovitvi Poljske. Važen znak za duh, ki vlada v Varšavi, je odločitev poljskega zunanjega ministra Becka, da bo spremljal Barthouja na potovanju do Krakova. Barthou je izjavil novinarjem, da se je prijateljstvo med obema narodoma kljub težkočam zadnjega časa ohranilo in da je zveza med obema državama neločljiva. Tudi po nemško-poljskem dogovoru, ki se mu je Poljska kot evropska veselejša pridružila v popolni svobodi, ostane francosko-poljska zveza trdna in nerazrušljiva kakor doslej.

Rezerviranost v Nemčiji

Berlin, 23. aprila. g. O varšavskem obisku francoskega zunanjega ministra Barthouja ne prinašajo nemški listi nobenih komentarjev ter poročajo samo o dogodkih. Samo »Berliner Börsenzeitung« piše glede izjave, ki jo je dal Barthou novinarjem, da dela Barthou Nemčiji sovražno propagando ter se poslužuje starih argumentov francoskih hujskačev proti nemški enakopravnosti.

Zunanji minister g. Jevtić in njegova so-potnica sta se s prisilnimi prisrčno razgovorjala do odhoda vlaka ob 12.20.

Prihod v Beograd

Beograd, 23. aprila p. Ob 21.20 se je g. Jevtić pripeljal v Beograd. Na postaji so ga pričakovali in pozdravili višji uradniki zunanjega ministrstva s pomočnikom zunanjega ministra g. Dr. Purličem na čelu. Navzoči so bili tudi zastopniki turškega, rumunskega, češkoslovaškega, grškega in bolgarskega poslanstva. Zbranim je zunanji minister g. Jevtić kratko izjavil, da je z uspehi svojega potovanja izredno zadovoljen.

Suvich v Londonu

Na poti v London se je v Parizu sestal z Doumergueom, včeraj pa je imel prve razgovore z angleškimi državniki

Pariz, 23. aprila. d. Italijanski državni podtajnik Suvich je prispel včeraj ob 9.50 v Pariz ter se ob 10.50 odpeljal v spremstvu italijanskega poslanika na Quai d'Orsay, kjer je imel ob 11.50 razgovor z ministrskim predsednikom Doumergueom. Ob 12.20 se je odpeljal v London, ne da bi podal kake izjave. Po njegovem sestanku z predsednikom vlade je bil izdan naslednji komuniké:

»Državni podtajnik Suvich, ki potuje v London na prijateljski obisk, ni hotel iti preko Pariza, ne da bi posetil ministrskega predsednika Doumergueja, s katerim se je celo uro razgovarjal zelo prisrčno.«

London, 23. aprila. AA. Italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Suvich je prispel v London sredi: Za svojega kratkega bivanja v Londonu bo imel priliko razgovoriti se z angleškimi ministri o tekočih svetovnih vprašanjih.

delati in precizirati. Pri tem ostane še vedno odprto vprašanje, ali bo diktirani državni zakon zadoščal za popolno notranjo preosnovo gospodarskega in socialnega življenja, ki se pač v prvi vrsti ravna po svojih lastnih nenapisanih zakonih.

Pozabiti se tudi ne sme, da stanovska ureditev predpostavlja neko avtonomijo in notranjo svobodo posameznih skupin, ki pa se bo težko razvila v diktatorski atmosferi. Zgled nemške in laške avtokracije kaže, da je stanovska ideja pri absolutnem voditeljstvu zgolj forma brez vsebine. Težko je verjeti, da bo razvoj v Avstriji drugačen, tem težje, ker Dollfuss s Starhembergom vred še danes nima večine za seboj, kakor jo imata Hitler in Mussolini, in bi vsake količkej svobodne volitve tudi v stanovskem okviru lahko prinesle usodna presenečenja.

Vsekakor bo morala nova avstrijska ustava prestati še nelahko praktično preizkušnjo, predno bo mogoče govoriti o trajni in stabilni državni obnovi.

Trije novi bani

Beograd, 23. aprila. AA. S kraljevim ukazom so na predlog ministrskega predsednika imenovani: za bana var-darske banovine dr. Aleksa Stanišić, bivši ban zetske banovine; za bana zetske banovine Mujo Sočica, senator, in za bana vrbaske banovine dr. Dragoslav Djordjević, pomočnik prosvetnega ministra v pokolu in senator.

Eksplodizija na heimwehrovskem zborovanju

Dunaj, 23. aprila. v. Kakor javlja »Neue Freie Presse« iz Solnograda, se je v soboto na zborovanju Heimwehra na katerem bi moral govoriti tudi podkancelar Fev dogodila eksplozija, ki pa je ostala brez težjih posledic. Eksplozivna snov je bila skrita v posodi za rože, ki so bile na estradi dvorane. Trije Heimwehrovci so bili od eksplozije tako hudo ranjeni, da so jih morali prepeljati v bolnico.

Vzajemno sodelovanje Jugoslavije in Turčije

Povratak našega zunanjega ministra iz Ankare v Beograd — V pričakovanju trgovinske pogodbe s Turčijo

Carigrad, 23. aprila. AA. Jugoslovanski zunanji minister g. Jevtić je bil včeraj popoldne v svečani avdienci sprejet od vasiljevskega patriarha Zotiesia, ki je kaneje vrnil obisk v hotelu »Perapala«.

Sredi ob 21.45 je g. Jevtić s svojim spremetvom odpotoval iz Carigrada.

Delo za razširjenje balkanskega pakta

Ankara, 23. aprila. AA. Vsi tukajšnji politični krogi vidijo v Jevtićevem obisku pomembno potezo v zunanji politiki kraljevine Jugoslavije, ki zadnja leta čim dalje bolj širi svojo pacifiistično aktivnost tako na zapad kakor na jugovzhod Evrope. Posebno poudarjajo, da se je ministru Jevtiću v zelo kratkem času njegovega bivanja v Ankari posrečilo ne samo določiti z odgovornimi činitelji turške republike temelje sodelovanja, temveč doseči tudi velik in konkreten uspeh v razširjenem sodelovanju med Turčijo in Jugoslavijo na gospodarskem polju.

Predmet ankarških razgovorov je bil tudi položaj, ki je nastal na Grškem po parlamentarni razpravi o balkanskem paktu, o katerem izjavljajo dobro poučeni turški krogi, da predstavlja pomembno etapo za konsolidacijo razmerja med vsemi balkanskimi državami.

Tisti, ki poznajo ob blizu politična dogodka, pravi »Millet«, bodo imeli priliko oceniti pozitivni pomen politike ministra Jevtića. Sedanje realnost označuje dejstvo, da obstoja prišrčno prijateljsko razmerje med turško republiko in kraljevino Jugoslavijo. Današnja zunanja politika Jugoslavije je glede balkanskega sporazuma popolno-

ma v skladu s stališčem turške vlade. Vlada turške republike zelo ceni prizadevanja Jugoslavije za ureditev razmer na jugovzhodu Evrope in na Balkanu.

Politični krogi v Ankari posebno mnogo komentirajo komuniké, ki govori o skorajšnji zaključitvi trgovinskega dogovora in še treh konvencij med Turčijo in Jugoslavijo.

Osnredna osebnost, pravi list »Ankara«, ki varuje narodno edinstvo Jugoslavije in njen prestiž v inozemstvu pred kakšnokoli nevarnostjo, je Nj. Vel. kralj Aleksander. Jugoslovanski narod dela za dosego svojih ciljev preko svojih odličnih politikov, med katerimi moramo postaviti na prvo mesto ministra g. Jevtića. Po razgovorih v Ankari smemo upravičeno pričakovati, da se bodo odnosi med Turčijo in Jugoslavijo razvijali ne samo v duhu absolutnega zaupanja, temveč tudi v atmosferi, ki označuje vsako miroljubno dejanje in ki ji je smoter mednarodno sodelovanje.

Glede na to, da se je Turčiji in Jugoslaviji v sorazmerno kratkem času posrečilo doseči popolno soglasje v vseh važnejših vprašanjih vzajemnega sodelovanja, mislijo v tukajšnjih krogih, da se bo to sodelovanje v najkrajšem času razširilo še na ostale balkanske države, ki do tega trenutka še niso podpisale balkanskega pakta, ki ne jamči samo obstojitvi mej, temveč daje tudi večjo varnost in emancipacijo Balkanu pred neželenimi zunanjimi vplivi.

Sprejem g. Jevtića v Sofiji

Sofija, 23. aprila. AA. Jugoslovanski zunanji minister g. Bogoljub Jevtić je danes ob 14.08 na povratku iz Ankare prispel na

lucije, nima v državnih osnovnih zakonih več mesta in na vprašanje, kakšne vrste država bo po sebi Avstrija, ustava ne daje odgovora. Zdi se, da ustavodajniki nočejo preudicati habsburški restavraciji, ki bi bila po novih državnih smernicah in tudi po nagljenih novih gospodarjev samo logična posledica nove preureditve, ki pa vendar ne more proti volji merodajnega inozemstva postati dejstvo.

Stanovska ureditev, ki se z novo ustavo uveljavlja, je šele zadeva bodočnosti. Moralo se bo šele v realni praksi izkazati, ali bodo mogle stanovske skupine, ki jih je šele treba poklicati v življenje, vršiti svoje funkcije brezhibno in tako, kakor si jih teoretički zamišljajo. Mnenja o praktični rešitvi stanovskega državnega reda so tudi med njegovimi raz-zvestejšimi zagovorniki še vedno zelo deljena. Sklicevanje na papeževo encikliko »Quadragesimo anno« ne daje v tem pogledu nobene jasnosti, ker enciklika vsebuje le nekaj zelo splošnih načelnih smernic, ki jih je treba šele iz-

„Stara jama“ smrti v Kaknju

Vsa javnost je pod vtisom strašne rudniške katastrofe, ki se je pripetila v soboto v Bosni in je zahtevala toliko človeških življenj

Ko je v soboto iz globlin rudnika v Kaknju pri Visokem v Bosni odjeknila eksplozija kakor grom, je kazala ura rudniške direkcije točno 13.35. Grmenje ni trajalo niti minuto, za ljudi, ki so bili blizu rudnika, pa je bila to cela večnost. Zdelo se jim je, da se odpira vulkan. Dim s pepelom se je razširil na vse strani in zagril je vsa okna. Blesteč plamen je za nekaj trenutkov razsvetlil »Stara jama«, se spet skrila in spet pojavila. Sirena je zatulila štirikrat in je bil ta njen usodni glas dobro znan vsemu okolišju. Delavci so od vseh strani hiteli proti glavnemu vhodu »Stare jame«. Tam so obstali in čakali, da se bo kdo iz njih pojavil. Vsa delavska kolonija je bila na nogah. O nesreči so svedočili tudi kontrolni aparati v električni centrali. Mreža v rovih je bila prekinjena. Samo stari in preizkušeni delavci, ki pomnijo že mnoge nesreče in so bili že sami nekajkrat v naročju smrti, so pojmili veličino katastrofe. V nekaj minutah se je okrog rova zbralo tudi vse polno žena, otrok in starcev. Nastopila je že prva reševalna četa, ko se je pojavil pri vhodu stare jame vozač Ismet Brčić. Bil je ves črn, ožgan in zastrujen od plinov se je opotekal. Ni mogel govoriti in padel bi bil, če ga ne bi prestregli tovariši. Po nekaj minutah molka je izpregovoril: »Vsi so mrtvi!« — Ismeta so takoj odnesli v bolnišnico, zdravniki so mu nudili pomoč in polagoma je prišel v odločkih pripovedovati o strahotah »Stare jame«.

Zemlja se mi je tresla pod nogami, po rovu je strašno zagrmelo. Nastala je tako močna burja, da me je vrgla ob steeno. Svetilka, ki se ni nikdar odrekla, je ugasnila, takoj na to pa tudi električna razsvetljava...

Ismet ni vedel dosti povedati, ker je bil še ves preplašen. Pripovedoval je, kako je v tem taval po progi, ki jo dobro pozna. Omahoval je in padal, pa spet vstal, da bi dosegel zrak in svetlobo.

Za njim je prišel iz nesrečnega rova Rašid Kulović ter dvakrat izbruhnil usodno besedo: Eksplozija! Potem se je zrušil in ni odgovarjal več na nobeno vprašanje.

Reševalne kolone

Prvi oddelek reševalcev pod vodstvom inž. Kučana je oprežno nastopil pot v rov. V globini 130 m so občutili plin, dalje pa niso mogli. Rovi so bili zasuti že na križišču prvih stranskih rova. Tam so reševalci naleteli na 10 rudarjev, ki so bili zaostali za glavno skupino, broječo okrog 140 mož. Od eksplozije so bili sicer precej daleč, ležali pa so vendarle onesveščeni ob stenah in na železniškem tiru ter so dajali komaj še znake življenja. Reševalci so vse po vrsti odnesli na prosto. Pred »Stara jama« je čakalo več sto ljudi. Desetorico rešenih rudarjev so kar pred rovom prevzeli bolniški uslužbenci, reševalci pa so se vrnili v jama.

Prvega mrliča so prenesli na svetlo ob 4. popoldne. Množica je v nemem strahu obstopila nosilnic, na kateri je ležalo ožgano truplo. — Ali je mrtve? je polglasno vprašala neka žena. Rudarji niso odgovarjali. Njihov molk je bil najzgovornejši odgovor na vsa izrečena in neizrečena vprašanja.

Ko so odnesli prvega mrliča, je obdal vhod v »Stara jama« žandarmerijski kordon. Kmalu so prinesli drugega. Med tem so prispeli reševalni oddelki iz Zenice in Breze. Gruča za gručo je odhajala v starojamski rov. Prvi reševalci so z napornim delom že uredili ventilacijo. Sesalke so spet stopile v akcijo in to je bil že skrajni čas, ker so bili reševalci v rovi že v veliki nevarnosti.

Na mnogih krajih so bili rovi popolnoma zasuti, kar pa ni moglo ovirati požrtvovalnih reševalcev. Krčili so si pota na vse strani, korak za korakom so prodirali v jama smrti ter odkrivali njene strahote. Ves rov je bil prepleten z verigo živih rudarjev, da so mogli na dan — mrlič.

Vrste mrličev

so se naglo množile od 4. popoldne naprej. Iz rova so prinašali na ozkih nosilnicah ožgana trupla nesrečnih rudarjev. Velika množica je napravila špalir. Zlostni tovariši iz jame so napravili kratko pot do velike rudniške čakalnice med vodom v »Stara jama« in med separacijo. V rudniški čakalnici so polagali mrliča na oder, ki je bil napravljen za razne privede, in tudi na tla. Po stenah čakalnice je bilo še vse polno zelenja od neke nedavne zabavne priveditve. Mojstri iz rudniške tesarske in mizarske delavnice so začeli že opoldne izdelovati rakve. Vsako drugo delo v delavnicah je prenehalo.

V čakalnici je bilo več rudarjev in rudniških uslužbencev, ki so skušali ugotoviti identiteto mrtvih tovarišev. Kakor hitro so koga spoznali, so napisali ime na listek ter ga položili na krsto.

Med transporti iz jam pa so bili tudi

mnogi ponesrečeni reševalci.

Enemu se je pri prodiranju v jama pokvarila plinska maska, da so ga morali onesveščenega odnesti, drugega je ranilo rušeče se kamenje in tramovje, nekateri pa so se zgrudili zaradi polne izčrpanosti. Saj so večinoma delali v jami brez odmore ž od popoldneva, bili pa so med njimi tudi taki, ki so po končanem dopoldanskem šihu spet hiteli nazaj v jama, da ue bi zaostali pri reševanju svojih tovarišev.

V nedeljo zjutraj je množica okrog rudniške čakalnice še narasla, kajti prihitali so k rudniku mnogi prebivalci iz oddaljenih okoliških vasi. Do njih čez dan niso došle žalostne vesti o nesreči in so postali vznemirjeni šele pozno ponoči, ker se člani njihovih družin niso vrnili s popoldanskega šihita. Mnogi so hodili v rudnik na delo po več ur daleč. Ljudi iz širše okolice je burna vznemirjenost čudno razlikovala od množice, ki je bila zbrana na kraju nesreče že od prejšnjega dne. Novodošli so hoteli vedeti to in ono, med neizmernim stahom so še vedno upali, da ni tako, kakor so slišali na poti proti rudniku; ko pa so se prili do vhoda v čakalnico in zagledali na širokem odru in na tleh vrste rakov in nekaj ožganih mrličev tudi na nosilnicah, so tudi oni omeli v grozi.

Ko so prinesli iz jame že celo vrsto mrličev, so reševalci nenadoma že od daleč zaklicali: Živ je šel Klic je vzelovil nemo množico. Kmalu se je izvedelo: Ivan Štok, ki je delal pri sesalki. Kako je Ivan Štok ostal živ, je zanimalo tudi stare rudarje in o njegovi čudežni rešitvi se je govorilo po vsem kraju. Dozvalo se je, da je med eksplozijo padel v kanal in se tako v vodi obvaroval pred strupenim plinom. Mnogi so hoteli v bolnišnico, da bi ga videli in slišali. Reče pa ni mogel govoriti in je tudi njegovo življenje v največji nevarnosti. V nedeljo do 2. popoldne so prinesli iz jame 54 mrtvih. Večino od njih so identificirali sami rudarji.

Domneve o eksploziji in žrtvah

Rov »Stara jama« je dolg dobre 3 km eksplozija sama pa je nastala v stranskem rovu »Pope«. Inženjerji in rudarji domnevajo, da je bilo v tem prostornem rovu 139 rudarjev in da so se samo nekateri od njih rešili po golem naključju. Eden od njih je bil Ivan Štok, ki je padel v kanal in se pozneje iz njega privlekel do kraja, kjer je še funkcionirala ventilacija. Ostali, bilo jih je največ pet ali šest, pa so delali na robu stranskega rova in jih je pri

eksploziji vrglo v ono smer, kjer je ventilacija ostala še nepoškodovana. Plin je udrl svedra tudi v rov »Stara jama«, iz katerega pa so se rešili vsi rudarji, ki so delali na njegovi periferiji. Iz »Stare jame« se je rešilo preko 90 rudarjev. Po teh domnevah je v rovu »Pope« grobnica, ki pokriva veliko več mrtvih žrtv, kakor pa so jih doslej spravili na dan. Nekaj rudarjev je pri eksploziji tudi zgorelo in ne bodo mogli najti njihovih ostankov tudi pozneje, ko bo mogoče preiskati vse zasute dele rova.

Preiskava

V nedeljo zjutraj je dospel v Kakanj ban drinske banovine G. Popović, ki je tolažil sorodnike žrtv ter jim obljubil pomoč. Okrog popoldneva je prišel na kraj nesreče tudi minister za šume in rudnike G. Ulmansky, ki je prisostvoval delu preiskovalne komisije ter se pri vodstvu rudnika informiral o vseh podrobnostih katastrofe. Poleg administrativne preiskovalne komisije je po nalogu predsednika vlade sestavljena še posebna komisija, ki jo vodi načelnik ministrstva za notranje zadeve, socialne politike in ministrstva za šume in rudnike.

Od 137 samo 7 živih

Težkoče pri reševanju — Dosedaj so potegnili iz rova 100 trupel, 30 pa je še zasutih

Kakanj, 23. aprila. p. Davi se je pokvarila glavna črpalka za vodo, tako da se je glavni rov, v katerem se je pripetila nesreča, napolnil z vodo in so morali za nekaj časa reševanje ustaviti. Z vsa naglico so instalirali novo črpalko, naker se je popoldne reševalna akcija pospešeno nadaljevala. Proučevanje vzroka katastrofe je še nemogoče, ker so rovi še vedno polni strupenih plinov. Z vsa naglico popravljajo ventilacijo, da bi čimprej odstranili plin in napolnili rove s svežim zrakom. V rudniškem revirju vlada silna žalost. Duhovniki vseh veroizpovedi hodijo od hiše do hiše ter tolažijo svoje žrtve.

Sedaj je točno ugotovljeno, da je bilo v onem delu rudnika, kjer je nastala eksplozija, vsega 137 rudarjev, 7 izmed njih je bilo zaposlenih v stranskih rovih blizu izhoda in so se takorekoč po čudnem naključju rešili, dočim se je vseh ostalih 130 rudarjev smrtno ponesrečilo. Dosedaj so spravili na dan 90 trupel, 40 trupel je še vedno v rovu. Da bi bil še kdo pri življenju, ni niti misliti. Vse tudi kaže, da so njihova trupla v takem stanju, da jih sploh ne bo mogoče več spoznati.

Pogreb

Danes popoldne se je vršil skupen pogreb žrtv. Svojeim je bilo izdano dovoljenje, da jih smejo prepeljati na svoje domove in pokopati v domači vasi. Pripravljajo tudi poseben vlak za prevoz trupel onih ponesrečenih rudarjev, ki so doma v oddaljenih krajih pokrajina. Pogreba se je udeležilo okrog 40 duhovnikov vseh treh veroizpovedi. V imenu vlade sta se ga udeležila minister za šume in rude gospod dr. Ulmansky in minister socialne politike g. dr. Novak ter predstavniki vseh lokalnih oblasti z banom dr. Popovićem na čelu.

Kaj pripoveduje Slovenec Ivan Štok

Hudo ranjeni Slovenec Ivan Štok, ki leži sedaj v bolnici, je prišel danes k zavesti ter je pripovedoval, kako se je rešil. Zaposlen je bil pri črpalki za vodo. Nenadoma je črpalka prenehala funkcionirati in takoj na to je začutil, da se pojavlja v rovu plin. Plin ga je silno grizel v oči. Nahajal se je 1200 m daleč od vhoda. Kot star rudar, ki je že parkrat doživel večje nesreče, je takoj spoznal nevarnost ter planil k bližnjemu tolmu, ki je bil napolnjen z vodo. Vtaknil je glavo pod vodo in jo držal pod vodo tako dolgo, dokler je le mogel. Nato je za hip zopet dvignil glavo in vsesal zrak ter se zopet potopil. To je delal, dokler se ni onesvestil. K sreči so ga kmalu nato našli in spravili iz rova, sicer bi bil umrl zaradi zastrujenosti ali pa bi se utopil. Leta 1932 je bil zaposlen v velikem rudniku v Opavi, kjer se je pripetila slična katastrofa. Takrat ga je zasulo ter mu zlo-milo obe nogi.

Tudi drugi rešenci pripovedujejo podrobnosti in slikajo, kako so se le docela slučajno rešili. Tomo Andrić je v trenutku, ko je nastala eksplozija, zaklical: »Bežite! Izgubljeni smo!« Ne ve pa, ali je kdo slišal ali ne. Luč mu je takoj ugasnila in skupno z Nikolo Majstorovičem in Ivanom Lepičem je začel bežati proti izhodu. Na križišču rova so se razgubili in edino on je zadel v temni pravi rov in

Vzroki rudniških nesreč

Stalna ograževalca rudarja: jamski plin ali metan in premogovni prah

Navzlic vsem modernim varnostnim napravam, preventivnim in reševalnim, so nesreče v rudnikih še zmerom na dnevnem redu. K sreči pa gre večinoma za manjše nezgode, ki prizadejajo posameznike, dočim so večje rudniške katastrofe kakor je bila sedanja v Kaknju — od leta do leta bolj redke. Največ rudarjev postane žrtv padajočega kamenja, posipov in udrov premoga, vendar se pa take nesreče kot običajne obratne nezgode v kroniki ne beležijo. Med najstrašnejše rudniške katastrofe, ki v masah ubijajo rudarje, spadajo močni udori vode ali dušiljave ogljikovega monoksida ter eksplozije premogovega prahu in jamskega plina. Ta eksplozije so posebno nevarne zaradi ne-haničnega razdejanja rova in zaradi ognja v jamah, ki ga običajno prinese zrak. Jamski plin ali metan, ki tvori z zrakom pomešan prosluti »treskavi plin«, je stalen spremljevalec premoga in ni brez njega noben premogovnik, najsi bo še ta-

teknel dalje proti vzhodu. Ves rov je bil v hipu poln plina in parkrat se je zgrudil, vendar pa se je kmalu zopet osvestil in bežal dalje, dokler ni prišel že čisto blizu izhoda, kjer pa se je zgrudil nezavesten in kjer so ga našli reševalci.

Usoda očeta 11 otrok

Najbolj tragičen je primer rudarja Stepana Tvrđkovića, očeta enajstero malih otrok. Usodnega dne sploh ni bil na vrsti, marveč je nadomestoval svojega obololega tovariša. Ko je odhajal z doma, se je izredno dolgo posvajal od svojcev in poljubil vsakega otroka posebej. Bil je že na poti, pa se je še enkrat vrnil in se znova poslovil od žene in otrok. Bil je pri oni skupini, ki je delala najgloblje v rovu in je njegova usoda vse doslej neznana.

Po vsej državi je izvala nesreča v Kaknju največje sočutje z žrtvami. Bratavska skladnica je sklenila, da bo izplačevala vsem svojem ponesrečenih polno pokojnino, da bodo vsaj za silo prebrbljeni.

Kakanj, 23. aprila. č. Popoldne so prinesli iz rova smrti še 10 trupel ponesrečenec, tako da znaša skupno število že 100.

Inženjerji in drugi reševalci so že od sobote neprestano na delu. Niti za počitek in okreplilo jim ne preostaja časa. Dva inženjerja sta onemogla v rovu. Tako da so ju morali prepeljati v bolnišnico. Tudi rudniški uradnik Dragutin Hehep, ki je pomagal pri identifikaciji trupel in vodil točen spisek ponesrečenih, je moral v bolnico. Davi so pripeljali iz okoliških rudnikov še 30 aparatov s kisikom, tako da se morejo dela v rovi pospešeno nadaljevati. Pri reševanju so našli reševalci skoraj povsod po 3 — 4 trupla skupaj. Zaradi tega sodijo, da je morala smrt nastopiti hipoma.

Ugotovljeno je tudi, da so inž. Kučan in še dva inženjerja pol ure pred katastrofo izvršili iskrcijo v rudniku.

Kraljev dar za prvo pomoč

Beograd, 23. aprila. p. Nj. Vel kralj je poklonil iz svojih sredstev 100.000 Din za prvo pomoč rodbinam žrtv katastrofe. Velikodušni dar je napravil v rudarskih krogih najgloblji vtis.

Beograd, 23. aprila. p. Osrednji odbor Rdečega križa je odredil za prvo pomoč žrtvam rudniške katastrofe v Kaknju 100.000 Din. Enako vsto sta določila tudi banovinska odbora Rdečega križa v Beogradu in Sarajevu.

Zagreb, 23. aprila. č. Med prvimi, ki so poslali težko prizadetemu prebivalstvu v Kaknju gnotno podporo, je tudi zagrebška firma Kaufmann & Co., ki je poslala upravi rudnika za vdove in sirote 5000 dinarjev.

Sožalnice tujih vlad

Beograd, 23. aprila. p. Vest o veliki katastrofi v Kaknju je napravila tudi v inozemstvu silen vtis. Listi objavljajo obširna poročila. Skoro vse vlade so že sporočile naši vladi sožalje. Zastopnik francoskega poslanika, poslaniki svetnik Klauer je danes posetil pomočnika zunanje ministrice g. dr. Purica in mu sporočil sožalje francoske vlade. Enako je bolgarska vlada naročila beograjskemu poslaniku KJusevanovu, da izrazi sožalje jugoslovski vladi.

vname na poškodovanih jamskih svetilkah, lahko se užge od iskre, ki se vkreše na rudarjevem krampu, od kratkega stika v električni napeljavi ali od iskre na električnem stroju. Zgodilo se je celo, da je povzročila eksplozijo treskavega plina iskra, ki se je utnila zaradi trenja kole-sa jamskega vozička ob tračnici. Možnost je toliko, da ni mogoče niti pri največji pazljivosti vseh upoštevati in se jim izogniti.

Prav tako eksploziven kakor jamski plin je tudi premogovni prah, ako je v nekem doletenem razmerju pomešan z zrakom. Tej nevarnosti se v premogovnikih izogibajo na ta način, da premog na odkopu močijo. Vzlic temu pa so eksplozije premogovega prahu skoraj prav tako pogoste in nič manj katastrofalne kakor eksplozije jamskega plina.

Zadnja desetletja se je posrečilo s modernimi preventivnimi napravami zelo zmanjšati število rudniških katastrof zaradi eksplozij in je danes njih odstotek glede na silen razmah rudniških obratov prav skromen v primeri z nekoč. Vendar pa črno podzemlje od časa do časa po neki nerazumljivi prirodni nuiosti še zmerom izterja svoje hekatombe in jih bo izterjevalo, dokler bo kaj črnega diamanta pod zemljo.

Katastrofa v Kaknju spada med največje, kar se jih je zgodilo zadnja desetletja.

Vsa vas v plamenih

Katastrofalen požar v Medjimurju — Velika vas Donja Kraljevica v plamenih — Dosedaj so pogorele 103 hiše

Varaždin, 23. aprila. č. Iz Preloga v Podravini poročajo, da je zgorela vsa vas Donja Kraljevica, ki je štela 102 hiš. Vse zgradbe so do tal uničene. Požar se je razširil z veliko naglico zaradi močnega vetra. Čakovec, 23. aprila. n. V Medjimurju je nastal danes popoldne katastrofalen požar, ki je do tal uničil nad 100 kmetij, šestino velike vasi Donja Kraljevica, ki šteje 650 hiš.

Ljudje iz vasi so bili skoraj vsi na polju. Šele, ko je pripeljal mariborski vlak malo pred 3. uro s postaje Kraljevica—Prelog, so ljudje opazili požar. Nastala je silna panika. Na desetih krajih hkratu se je dvigal gost dim iz hiš, ki so bile krite s slamo. Ničde ni vedel, kje je pričelo goret, čeprav so hiše oddaljene po 50 m druga od druge. Ogenj je bil tako silen in se je širil s tako naglico, da ni bilo od vsega početa niti misliti na to, da bi ga lokalizirali. Ze samo reševanje je bilo skoraj nemogoče. Bil je sicer lep solčni dan, toda popoldne je zapihal neprijeten, celo nevaren veter, ki je med 5. in 6. uro sicer nekoliko ponehal, a je takoj nato zadiviljal še

Od 1900 beleži kronika rudniških nesreč naslednje večje eksplozije, pri katerih je izgubilo življenje nad 100 rudarjev.

Zadnje večje katastrofe

10. marca 1906 požar v premogovniku Courrières v severni Franciji — 1219 žrtv; 19. marca 1906 eksplozija v japonskem rudniku Takasima — 265 žrtv; 28. januarja 1907 ogenj v Roderjevem rovu pri Saarbrückenu — 148 mrtvecev; 12. novembra 1908 eksplozija premogovega prahu v rudniku Radbod pri Hammu — 360 žrtv; 15. novembra 1908 požar v premogovniku Cherry, Illinois (USA) — 397 mrtvih; 21. decembra 1910 eksplozija treskavega plina v Hultonu na Angleskem — 350 rudarjev zgorelo; 8. avgusta 1912 eksplozija treskavega plina v lotariškem premogovniku pri Bochumu — 117 žrtv; 31. januarja 1923 eksplozija premogovega prahu v rudniku Heynitz pri Beuthenu — 112 žrtv; 11. februarja 1925 eksplozija premogovega prahu v rovu v rovu »Minister Steine« pri Dortmundu — zgorelo 135 rudarjev; 9. julija 1930 udor ogljikovega monoksida v premogovniku Neurode v Slezijsi, pri katerem se je zadušilo 151 rudarjev; 31. oktobra 1930 eksplozija v premogovniku Alsdorf pri Aachenu — 263 žrtv; 3. januarja 1934 eksplozija premogovega prahu v Duchcovu na Češkem — 150 žrtv.

z večjo silo. Med 5. in 6. uro so začeli pri čeli lokalizirati ogenj, toda ko se je element razvil s še strašnejšo silo, so se ljudje vdali v svojo usodo. Ogenj se je širil zaradi vetra s še večjo naglico in zajel nad 100 kmetijskih domov in gospodarskih poslopj. Kolikor se je dalo dosedaj ugotoviti, so v ognju 103 hiše, poleg teh pa še mnogo gospodarskih poslopj. Vse to je uničeno, zraven pa še prideleki in živina. Tudi več starcev in otrok pogrešajo.

Okrug vasi se je zbral 33 gasilskih oddelkov s 6 motornimi brigadami. Vse njihovo silno prizadevanje pa je ostalo doslej brez uspeha. Ko je nastopila noč, jim je bilo določeno, da se morajo organizirati reševalni vlak, ki je pripeljal v Dolno Kraljevico čakovske orožnike, konjenice, gasilce in reševalce. Z naslednjimi vlaki so poslali na pogorišče, ki obsega že več kvadratnih kilometrov, tudi vsa mogoča prevozna sredstva. Tudi mariborski gasilci so na poti v pomoč.

Zvečer ob 9. se požar še vedno širi. Trajal bo gotovo vso noč. Škode je že sedaj za več milijonov.

Dr. Kramer na občnem zboru JNS v Šiški

V soboto dne 21. t. m. je imela aglina in močna organizacija JNS v Šiški svojo redno letno skupščino v prostorih hotela Bellevue. Navzočih je bilo preko 250 članov organizacije, tako da je bila prostorna dvorana napolnjena do zadnjega kotička. Nekaj po 20. uri je predsednik, občinsek svetnik G. Alojzij Lombar otvoril občni zbor, ugotovil sklepčnost in pozdravil predvsem navzočega sreskega poslanca ministra dr. Alberta Kramerja, dalje poslanca dr. Staneta Rapeta, poslovečega podpredsednika sreske organizacije dr. Josipa Cepudra, podpredsednika bratskega šentjakobskega okrožnega odbora JNS, občinskega svetnika G. Rudolfa Žitnika ter ostale zastopnike bratskih organizacij.

Podpredsednik G. Milan Omerman je v svojem poročilu orisal delo okrajne organizacije in njene odbora. Dotaknil se je političnega položaja doma in po vsej državi. Posebno pa je poudarjal potrebo po dvigavanju strankine avtoritete, ki mora tvoriti podlago za uspešno in narodu koristno delo. Prešel je nato na lokalni del svojega poročila, ki je vseboval gospodarske, socialne in kulturne potrebe šišenskega okraja. Ob koncu svojega jedrnatega poročila je opozoril navzoče na veliko delo, ki ga ima organizacija in stranka še pred seboj, ter je pozval vse članstvo k stmrtni delovni sil.

Tajnik G. Adolf Omerman je podal pregledno tajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje organizacija danes preko 300 članov, da je njen odbor prav agilno deloval in da je organizacija izpolnila vse dolžnosti, ki jih nalagajo strankini statut, kakor tudi potrebe okraja in članstva. Za tajnikom je poročal blagajnik g. Nande Tušar o stanju blagajne. Iz njegovega poročila je bilo spoznati, da je blagajna prispevala znaten znesek za socialne akcije okrajne organizacije.

Vsa poročila so bila sprejeta z velikim odobravanjem. Ravno tako tudi razrešnica odboru, ki je v imenu nadzorstva predlagal g. dr. Mihelel. Nato so se izvršile volitve, pri katerih so bili soglasno izvoljeni vsi dosejani funkcionarji. Burno aklamirali od vseh navzočih je povzel nato besedo ljubljanski poslanec minister dr. Albert Kramer, ki je v skoro dvehurnem govoru obrazložil politični in gospodarski položaj v državi. Uvodoma je poudaril zadnje rekonstrukcije vlade, nato pa po vrsti obravnaval najaktualnejša vprašanja, ki zanimajo javnost bodisi v vsaj državi, bodisi posebej pri nas v Sloveniji. Med drugim je pri tej priliki energično obračunal s elementi, ki so v teku proračunske razprave skušali zaneesti v skupščino predstojanjuarsko ozračje in so tudi govornika blatili in obrekovali. Eden izmed njih je celo cinčno priznal, da je za svojo kleветniško kampanjo prejel nagrado. V svojem nadaljnjem obširnem in izčrpnem govoru se je dotaknil tudi različnih pokretov, ki skušajo pod firmo nacionalizma in patriotizma na svoj način reševati težko gospodarsko in socialno situacijo in ki uporabljajo za svoje glavno orodje puhle fraze. Na koncu je govornik predložil pomen JNS, v kateri so zbrani vsi konstruktivni jugoslovenski elementi, ter je pozval navzoče na nadaljnje smotno in navdušeno delo za popolno izvedbo programa državnega in narodnega edinstva.

Za svoj govor, ki so ga navzoči opetovano prekinjali z burnim aplavzom in odobravanjem, je g. minister žel ob koncu odnševljene ovacije, ki se kar niso hotele početi.

Na predlog predsednika Lombarja, da se izreče g. ministru dr. Kramerju zahvala za

njegovo delo in neomajno zaupanje članstva, se je dvignil ponovno navdušen aplavz vseh navzočih ministrice dr. Kramerja ter je bil ta predlog s klamacijsko soglasno sprejet.

Za tem je poročal v imenu sreske organizacije g. dr. Josip Cepudra, ki je poudarjal predvsem veliko delo stranke za nacionalno prebujenje vseh slojev prebivalstva in strnitve vseh pozitivnih nacionalnih elementov. Orisal je tudi odnos stranke do drugih nacionalnih organizacij ter zaključil svoja izjavljana s pozivom na pozitivno delo in k slogi v korist celote. Zborovalci so z velikim pritrdjevanjem sprejeli njegov govor.

Pri slučajnostih sta člana ss. Koprivce in Dolinšek zaprosila dr. Kramerja za poslanila v nekaterih preedih socialnih in gospodarskih zadevah. Po podanih izjavnih pojasnilih g. ministra je predsednik ob 24. zaključil siljano uspešno občni zbor šišenske okrajne organizacije JNS, nakar so se zborovalci v navdušenem razpoloženju in med ponovnimi ovacijami svojemu voditelju dr. Kramerju razšli.

Iz Narodne skupščine

Beograd, 23. aprila. p. Danes je zasedal administrativni odbor Narodne skupščine. Soglasno je bil sprejet predlog, da se znižajo narodnim poslancom dnevnice za eno petino, namreč za 1500 Din na mesec. Odbor se je postavil na stališče, da mora Narodno predstavništvo samo dati dober zgled štedenja. Prav tako je sklenil, da se odpusti pet stenografov in administrativni tajnik Narodne skupščine, ki so državni upokojenci. Na njihova mesta bodo postavljeni reflektanti, ki so brez službe in dohodkov. Obenem je odbor pooblastil predsednika Narodne skupščine, da sporazumno s predsednikom tega odbora pokloni večjo vsto za prvo pomoč žrtvam rudniške nesreče v Kaknju.

Dopolnila je zasedal tudi odbor, ki proučuje zakon o fidejkomisih. Odbor, v katerem sta med drugimi tudi narodna poslanca gg. Pustosilemek in inž. Pahernik, je načrt zakona v načelu odobril in v podrobni razpravi sprejel člena 1. in 2. Prav tako je imel svojo sejo odbor, ki proučuje uredbе vlade, izdane na osnovi pooblastil zakona o zaščiti kmetov. Vsi odbori bodo jutri nadaljevali svoje delo in pripravili gradivo za plenum Narodne skupščine, ki se bo sestel brzkone še ta teden.

Imenovanje

Beograd, 23. aprila. p. Za policijskega komisarja obmejne železniške policije v Kotorbi je postavljen Ciril Močnik, dosedaj pisar obmejne policije v Koprivnici.

Match Aljehin-Bogoljubov

Freiburg, 23. aprila. č. Sedma partija med Bogoljubovom in Aljehinom je končala že po 17. potezi remis. Včeraj sta mojstra pričela igrati osmo igro, ki pa sta jo prekinila. Bogoljubove šanse so boljše. Pričakovati je, da bo zmagal.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: V ponedeljek ponoči in v torek zjutraj prehod zapadnega vremena z močnimi zapadnimi vetrovi in dežjem. Kasneje hladnejše in kmalu zopet boljše vreme. Nato se bo temperatura zopet dvignila. Splošni izgledi: spremenljivo vreme.

Naši kraji in ljudje

Zunanji minister dr. Jevtić na obisku v Turčiji

Počet našega zunanjega ministra g. dr. Bogoljuba Jevtića v prestolnici turške republike je močno poglobljeno odnose med Jugoslavijo in Turčijo. Na sliki je g. dr. Jevtić s svojim spremstvom in višjimi uradniki turškega zunanjega ministertva po svečanem kosilu, ki ga je v čast gostu in prijatelju priredil turški zunanji minister Tefik Ruzdži bej.

Minister za šume in rudnike dr. Milan Ulmansky

G. dr. Milan Ulmansky, ki je preteklo sredo ob rekonstrukciji vlade postal minister za šume in rudnike, je doma iz Zagreba, kjer se je rodil l. 1880. V Zagrebu je tudi maturiral 1898, nato pa se je odločil za vojaški poklic in je bil sprejet v vojno akademijo v Dunajskem Novem mestu, ki jo je dovršil l. 1901 kot poročnik. Posvetil

se je generalštabni stroki in je v tem svojstvu prestopal tudi svetovno vojno. Po prevratu je od marca l. 1919 služil v narodni vojski. Poveljeval je četam v Sloveniji. Takrat si je pridobil zlasti lepe zasluge ob priliki osvoboditve in evakuiranja našega ozemlja od strani avstro-ogrske vojske. Bival je v Ljubljani in navezal mnoga prijateljstva, službena dolžnost pa ga je vodila tudi po vseh naših krajih in tako je v tistih burnih časih dobro spoznal vso Slovenijo. V priznanje svojih zaslug je bil ob koncu l. 1918. imenovan za generalštabnega polkovnika.

V aprilu 1919. je g. Ulmansky zapustil vojaško službo, da posveti svoje sposobnosti gospodarstvu. Vstopil je v gozdno-industrijski oddelek Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu. V tem svojstvu mu je bila poverjena važna naloga pri gozdno-industrijskih podjetjih, kolikor jih je spadalo v koncern banke. Od poletja 1920. dalje je vodil velike žage v Gorskem Kotaru, naslednje leto pa je bil postavljen za upravitelja velikega lesnega podjetja v Bakru. Pri vseh zaposlenosti je vneto studiral pravo in je bil 1922 promoviran za doktorja. L. 1924 je bil imenovan za direktorja gozdno-industrijskega oddelka Hrvatske eskomptne banke, od l. 1928 do 1931 pa je bil direktor gozdno-industrijskega podjetja S. H. Guttmann v Belišču. Potem pa je bil postavljen za generalnega ravnatelja velikega državnega šumsko-industrijskega podjetja »Dobričin-Drvare« a. d. s centralo v

Sarajevu in je ostal v tem svojstvu do imenovanja za ministra. Kot generalni direktor šipoda je dr. Ulmansky vodil uspešno bitko za ohranjanje naših lesnih tržišč v inozemstvu in si je na tem polju stekel velikih zaslug. Z vsem svojim dosedanjim delom si je g. dr. Ulmansky podal najlepše spričevalo svojih organizatorskih sposobnosti. Po vsej pravici velja novi minister kot eden naših najodličnejših strokovnjakov.

Prava ribniška grča

Ob 80letnici »oberkapišona« Marka Burgerja

Danes praznuje svoj 80. rojstni dan naš vso zaslužen mož v Ribniški dolini, znan in priljubljen daleč po Notranjski in Dolenski ter preko bregov zelene Kuppe, prava ribniška grča — naš »oberkapišona« Marko Burger. Od številnih znancev in prijateljev, ki ga visoko spoštujejo zaradi njegovega močnega, kristalno čistega značaja in zaradi pristne ribniške šegavosti, mu gotovo nihče ne prisojaa polnih osmih križev, ki jih nosi še vedno til in veder.

Kljub težkim časom vztrajno vodi s sinom Francetom staro, dobro vpeljano strojarstvo in usnjarsko obrt, ki jo je bil prevzel, komaj 23 let star, od očeta. Priden in skrben kakor mravlja je posvečal svoje zmožnosti ne le vzorno urejeni domačiji, ampak tudi javnemu delu za povzdigo ribniške občine. Saj je bil nad 30 let v občinskem odboru, med temi nad 11 let ribniški podžupan, ves čas dosleden pobornik napredne misli. V javnem udeleževanju je hodil le ravno pot s trdno zavestjo, da je poštenost največja čast in zadoščenje.

Njegova zasluga je, da si je Ribnica zgradila svoj vodovod in električno napeljavno. Oskrbel je ribniški revšem dom, kamor se v bedi in starosti zatekajo. Na njegovo pobudo se je razdelila na Brezju ribniška gmajna, kjer se danes širijo ves plodne njive. Ni mogoče naštetih vseh jav-

nih del in naprav, za katere mu vedo Ribničani hvala. Občina se mu je oddolžila za vso njegovo plodonosno delavnost z najvišjo odliko, z izvolitvijo za častnega občana.

Pa je naš Marko prebolel v svojem življenju tudi marsikatero bridko uro. Svojo prvo ženo, hčerko deželnega poslanca Primoža Pakiža iz Podgora pri Soražici, je izgubil po 25 letih srečnega zakona; zapu-

stila mu je več neprebrljenih otrok. Polakal si je sedanjost življenjsko družico iz ugledne trške rodbine, s katero živi v zgodnji sliki že nad 30 let. Svoje otroke je odgojil seveda v naprednem duhu v prave, zavodne Jugoslovane. V njegovi hiši ni nikdar manjkalo naprednega časopisa.

V družbi je naš Marko pravi ribniški tip, kakršnih je žal vedno manj med nami. On užiga razpoloženje s pristno in naravno ribniško šegavostjo, dvakrat podčrtano z domačim narečjem. Vsi, ki ga poznamo in globoko spoštujemo, mu ob 80letnici iskreno želimo, da bi ostal tako mladeniško čil in svež tudi, ko bo šel svojemu devetemu križu nasproti. Odmerjenih ima namreč še nekaj več kakor toliko. Zato, dragi naš Marko, krepko se drž! Ziveli!

Mednarodna fotografska razstava

Ljubljana, 23. aprila

Včeraj so se zbrali ocenjevalci, da so izbrali fotografije za prvo mednarodno fotografsko razstavo v Ljubljani, ki bo kakor znano od 5. do 27. maja v prostorih nekdanje veletrgovine gospoda Hedžeta v Franciskanski ulici. Naš fotoklub, ki organizira to razstavo, ki je prva te vrste v naši državi, je pokazal veliko organizacijskega znanja, saj ni bilo tako lahko, da vsega sveta pridobiti udeležnike, ko Ljubljana v mednarodnem fotografskem svetu še nobenega velikega slovesa nima. Prireditelji pa so bili prijetno iznenadeni, ko so zadnje čase dan s dnem prihajale nove prijave in pošiljke fotografij iz najoddaljenejših krajev vsega sveta, tako da so imeli ocenjevalci včeraj vse dopolne in popoldne do poznega večera dela, da so pregledali okrog 1500 fotografij, ki jih je poslalo 350 razstavljalcev iz 26 držav.

Zanimivo pri vsem je, da je najštevilnejša udeležba iz eksotičnih krajev Indije, Kitajske, Afrike, južnoameriških držav, Japonske itd., iz krajev, kjer bi nepoučeni ne pričakovali tako visoke razvite fotografske tehnike. Zaprav so iz teh krajev stvari, ki bodo med najlepšimi in najsodobnejšimi fotografijami na razstavi, tako snovno kakor tudi tehnično.

Iz poldrugega tisoča fotografij so jih ocenjevalci izbrali 500, od katerih pa jih bodo naknadno še okrog 100 izločili, ker razstavi prostor ne bi bil dovolj velik, kljub temu, da bodo fotografije razvrščene v treh nadstropjih.

Razstavljalci so imeli srečo, da so za razstavo dobili prostore, ki jih ni primernejših v Ljubljani in ni niti razstavnih paviljonov v Tivoliju temu enak, vsaj kar se razsežnosti tiče. Vsa hvala gre gospodu Hedžetu, ki je z velikim razumevanjem stavil prostore na razpolago.

Ljubljanska mednarodna fotografska razstava pod pokroviteljstvom ministra dr. Alberta Kramarja in predsedstvom župana dr. Dinka Puca bo dogodek, ki bo ime našega mesta ponesel v svet in nam tudi na polju fotografske umetnosti utrdil sloves, ki nam gre po odličnih sposobnostih naših fotografskih amaterjev.

Brezposelni se organizirajo

Celje, 23. aprila

Društvo »Delo in eksistenca« v Ljubljani, ki organizira brezposelne brez razlike stanu in spola, je priredilo v soboto zvečer dobro obiskano zborovanje v Celjskem domu. G. Stanišlav Vdovič, glavni tajnik iz Ljubljane je razložil zborovalcem pravila, program in namen društva. Nato je govoril član centralnega odbora g. Josip Čurk.

Ni prav, če brezposelni zavideajo drugim, ki imajo službo, in jim zato izpodkopavajo eksistenca. Brezposelni morajo biti složni in ne smejo zaničevati drug drugega. Brezposelni odklanjajo milostino in zahtevajo delo, za pošteno delo pa tudi pošteno plačilo. Brezposelnost ubija človeka duševno in telesno. Društvo hoče zainteresirati javnost in časopise za žalostni položaj brezposelnosti. Kdor noče delati naj gre v pristilno delavnico. Domače ljudi je treba zaposliti, potem bo imela država dobre državljane in se bo še bolj okrepila.

Noseče matere morajo skušati vsako zapleteno opravilo z uporabo naravne »Franz Josefovce grenčice«. Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franz Josefovca« vodo, ker se lahko uporabi in se milo odpira-joči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz Josefovca« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

va simfonija ima mnogo lepših mest, posebno tretji stavek se odlikuje z ljubečostjo in invencijo, v celoti pa je zgrajena še šablonsko, brez pretenzij. Tudi v slovanski simfonični literaturi imamo dela, ki jo daleko prekašajo po globini, invenciji, originalnosti in pomembnosti, vendar je prav, da smo pomembni datum smrti enega najznačilnejših pionirjev slovanske glasbe poslavili s to prireditvijo.

L. M. Š.

Pianist Orlov v Ljubljani

Prešlo sredo je koncertiral v dvorani Filharmonične družbe v Ljubljani sloviti ruski pianist Nikolaj Orlov. Ime je privabilo mnogo občinstva in dvorana je bila akoraj do kraja napolnjena. Prišli pa so tudi tui na svoj račun in bili navdušeno očarani od tega pianista odličnih kvalitiet.

Kot pianist pripada Orlov novejšim pianističnim stremljenjem. Tehnika kot dokončni cilj stopa v ozadje in začenja služiti zgolj interpretaciji. Nobenih bravuroznih virtuozičnosti več, nobenega praznatega bolenja in razsajanja. Do kraja dotirana tehnika izvežbanost se stavlja popolnoma v službo izvajanih skladb, zato tudi nobenih zunanjih, cemenih »efektov«, nobenih fraptnih in bombastičnih gestikulacij. Slično kot Francoz Cortot, kišča tudi Orlov podajati skladbe kolikor možno objektivno. Ne trdim, da dosega Cortotja, žigar kristalno čisti udar in nezmotljiva tehnika silita k občudovanju. Orlov je eleganten, subtilen interpret. Mor-

Gosp. Pavel Kreutzner je izjavil, da brezposelni ne marajo bledetice, marveč zahtevajo dejanj. Kar je bilo doslej storjeno za brezposelne, je bilo storjeno brez njihovega sodelovanja, ker brezposelni niso bili organizirani. Leta 1933. je v naši državi okrog 310.000 brezposelnih žensk delala. Glavna zahteva društva »Delo in eksistenca« je uvedba obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti. Konkurenca poročenih žena je število brezposelnih zelo povečala. Društvo priznava enakopravnost moža in žene, vendar pa spadajo poročene žene v gospodinjstvo in ne v službo. Pred vsemi ženami morajo imeti družinski očetje prednost pri podeljevanju služb. Društvo je tudi odločno proti odjedanju zaslužka brezposelnim po upokojevcih. Mnogo brezposelnosti je nastalo zaradi pomankanja gotovine. Narodna banka naj nudi našemu gospodarstvu vso pomoč. Zato se naj izvaja smotrno gospodarski načrt. Vse izomce je treba odstraniti iz javnih in zasebnih služb. Delovni čas naj se zniža. Delo naj se da delavcem in ne raznim dobro situiranim kmetom. Če zmoženo delo naj se odpravi. Določiti naj se eksistenčni minimum in minimum za javne in zasebne uslužbence in delavstvo. Preneha naj se z redukcijami in naj se prično nameščati nove moči. Šolobveznost naj se podaljša do 16. leta. Potrebna je revizija socialne zakonodaje v korist delavstva.

Gosp. Stefan Horvat je pozdravil enotno organizacijo brezposelnih. Odpraviti je treba dvojno zaslužkarstvo. V Celju in okolici je okrog 400 dvojnih zaslužkarjev. Če bi prišli na njihova mesta brezposelni bi se konzum letno dvignil za približno 6 milijonov dinarjev. Pokret brezposelnih je nadstrankarski. G. Vdovič je obžaloval, da se zborovanja niso udeležili tudi zastopniki gospodarskih krogov. Društvo »Delo in eksistenca« odklanja razredni boj. Med društvom in strokovnimi organizacijami ni nikakih nesoglasij ali nasprotov. Slednjič je bil po daljši debati izvoljen odbor, ki naj pripravi vse potrebno za ustanovitev poverništva v Celju.

Saharin in milijoni

Ljubljana, 23. aprila

Tihotapstvo s saharinom bujno cvete. Nedavno so v Mariboru našli kontrolni organi saharin pod železniško lokomotivo. Čim tihotapec sreča obmejno stražo, vrže od sebe cel nahrbtnik saharina in pobegne. Saharin tihotapijo veličnoma iz Avstrije, zlasti onega, ki ga izdelujejo kemične tovarne Kreidl & Co. v Lincu in na Dunaju. V Avstriji je saharin prav poceni, toda naša država je na uvoz saharina, ki je dovoljen samo v zdravstvene svrhe, naložila

Vedno nove žrtve tihotapstva

V noči na nedeljo sta bila spet ustreljena dva tihotapca s konji — V 14 dneh šest mrtvih

Škofja Loka, 23. aprila

Pretekla sobota je bila usodna za življenje treh tihotapcev. Kakor je poročalo ponedeljsko »Jutro«, je bil pri Sv. Križu nad Mariborom ustreljen 27letni čevljarski mojster Alojzij Hojnik, znan kot izredno nevaren tihotapec, ki je kljub ponovnim kaznim in opominom bil srepo vdan tihotapski straži. Isti večer pa je na žalost tudi naša zapadna meja pod Blegošcem zahtevala dve žrtvi. Iz občine Oselice nad Poljansko dolino je v nedeljo prispelo poročilo, da sta bila v soboto zvečer ob 21.30 od ondotnih graničarjev ustreljena na vrhu strmega in precej porasčenega hriba Krniški mah nad Kopačnico dva tihotapca, oba naša državljana, in to: 30letni Lovro Stanonik, posestnikov sin iz Lovskega brda v občini Poljane, in 34letni Matija Ramož iz vasi Suše v občini Trati, oče dveh nedoletnih otrok, lastnik majhnega posestva, po domače Anžič. Kakor pripovedujejo ljudje, se je Stanonik bavil s tihotapstvom in mešetarjenjem že od l. 1921. dalje in je baje spravljal v Italijo več živine, kakor je ima Poljanska dolina. A Matija Ramož je bil svoječasno ugodno situiran, šele zadnja leta je docela ubožal in se je pečal samo s tihotapstvom.

Preteklo soboto zvečer sta Stanonik in Ramož s dvema tovariserma gnala proti meji dva konja. Večer je bil deževen in precej temen. Na meji jih je zalotila naša straža, ki je trikrat zavpila: »Stoj!«. Toda tihotapci se niso ustavili, marveč so konja izpustili in se poglavi v beg proti meji. Tedaj so oddali graničarji več streliv. Čeprav v temi, so bili vsi ti strelji izredno dobro pomejani. In sicer je dobil Lovro Stanonik dva strela hrbet, Ramož pa tri. Oba tihotapca sta obledela kakih 70 korakov stran od meje in sta bila takoj mrtva.

Takoj po streljih so graničarji še zasledovali ostala dva tihotapca, ki pa se jima je posrečil beg v okrilju temne noči. Pač pa so graničarji ujeli oba konja in jih še ponoči oddali finančni kontroli v Sovodnju, kjer bosta prodana v korist občinskemu ubožcem občine Oselice.

da mu manjka nekaj velikopoteznosti, ki odlikuje nekaj drugih pianističnih veličin sodobnosti. Njegov ton je poln, prijeten, zaokrožen, nevsipljiv. Izvežbanost prstov briljantna, lahkotna, napor nezaznaten. Karakteristična drža rok v zapestju je lastna večini pianistov sodobnih nazorov, ki ne igrajo več zgolj virtuozno in s posebnim poudarkom zunanosti »efektov«, temveč poglobljeno. Da je ton zaradi tega nekoliko manj pester, prav za prav manj orkestralen, se razume. Zato pa je tem bolj značilno klavirski, saj je doba, ko je imel klavir nadomeščati cel orkester, za nami.

Tudi spored je bil odmaknjen od čiste virtuoznosti. Navajaj je po večini intimne, minuciozne skladbe, ki ne zahtevajo naporne udeleževanja. Zato pa tem več zamaknjenosti in prodiranja v globino. Scarlatti-jeve graciozne tri sonate zahtevajo oetro, pa obenem živo interpretacijo. Domenico Scarlatti (1683—1757) je bil sam največji klavirski virtuos svoje dobe ter obenem najorginalnejši skladatelj za klavir. Napisal je ogromno sonat (ne sonatin, kot je stalo na sporedu) in enem stavku, ki pradedavljajo prvi pojav sonatne oblike. Duhovite so, a veče, temperamentne, ne posebej globoko ter zgrajene po določenih shemi. Brahmsov op. 35. Variacije na Paganinijev tema v a-molu. Je bil druga, najobseirnejša točka sporeda. Liest je tu tudi lotil te teme, toda koliko zunanijeje iz njegovega dela! Brahms je vedno poglobljen romantik. Morda nekoliko trpek, auhoparen, akademčen, toda vedno

PALMA OKMA
GUMIJASTO USNJE
ZELO TRPEŽNO
POCENI.

carino do 12.000 Din v zlatu. Treba je plačati za 100 kg z vsemi stroški vred okoli 150.000 Din v papirju.

Lani je tihotapstvo zlasti bujno cvetelo na severni meji, a na zapadni meji se to prav redko primeri. Tihotapci so dobro organizirani. S saharinskimi kupčijami so se bavili tudi nekateri ljubljanski špekulanti, k so bili nedavno obsojeni na visoke denarne globe. Neki ljubljanski trgovec je bil obsojen celo na 114.000 Din in ker take globe ni mogel plačati, je moral za leto dni v zapor. Lani je bilo v Jugoslaviji obsojenih zaradi tihotapstva saharina nebroj oseb in denarne globe so vrgle več milijonov. Seveda se zlasti v tihotapstvu saharina dostikrat odraža beda nižjih slojev, ki skušajo s kupčevanjem skrbeti za svoje družine. Mnogokrat so obsojeni ljudje, ki so postali žrtve brezvestnih špekulantov. Treba je v interesu države posvetiti razpečevanju saharina posebno pozornost, ker glavni akterji so vendarle ljudje, ki skušajo škodovati državo za milijonske dohodeke. Prikrasjani pa so tudi konzumenti živil, zakaj zlasti v krajih izven Slovenije se prodaja saharin za slaščice, brezalkoholne pijače in marmelado.

Drzna tatvina tisočakov v vlaku

Maribor, 23. aprila

Ko se je v nedeljo peljal hlapec Martin Zorko, zaposlen pri nekem posestniku v okolici Maribora, s dopolniskim vlakom proti Ormožu, je imel spotoma nenavadno smolo. Med postajama Pragersko in Ptuj je za hip zadremal. Ko se je pa pred Ptujem prebudil, je v velikem strahu opazil, da mu je zmanjkala aktovka, v kateri je imel 11.600 Din. Obvestil je varnostne organe, ki so v Ptuj preiskali vlak in isledili 45letno Antonio Rojkovo, pri kateri so našli aktovko. Rojkova se je pri zaslišanju zagovarjala, da je pomotoma vzela aktovko in da niti ni pogledala, kaj je v njej. Hlapec je denar nesele nekemu ormoškemu trgovcu; ne more prehlaviti vrlih ptujskih orožnikov, ki so tako naglo izsledili tatvico.

KULTURNI PREGLED

Iz koncertne kronike

Dvořakov simfonični koncert

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je v nizu češkega tedna priredila v petek ljudski simfonični koncert skladb znamenitega češkega skladatelja dr. Antoniana Dvořaka, čigar 30letnico smrti obhajamo dne 1. maja t. l. Koncert je izvajal pounožen operni orkester pod taktirko opernega ravnatelja Mirka Polića v veliki dvorani hotela Union. Spored je obsegal uverturo »Karneval« op. 92 tri Slovanske pleses op. 46 in 72 ter IV. simfonijo v G-duru. Karneval smo letošnjo sezono že večkrat čuli v Ljubljani, poslednjič pod vžigajočo Talichovo taktirko. Efektna skladba vedno doseže uspeh, saj je v nji toliko ognjevitosti, da potegne poslušalce s seboj. »Slovanske pleses« so bili nekoč mojstrovine in obhodovane skladbe, vzbujajoče narodno zavest. Zloženi po vzorcu Brahmsa, velikega Dvořakovega zaščitnika, naj bi izpolnili vrzel v slovanski literaturi in nadomestili plesne oblike drugih narodov pri Slovanih. To se jim je le deloma posrežilo. Ne bom jim odrekal živahnosti, ognjevitosti, muzikalnosti toda po drugi plati niso sinteze narodnega plesa, kakor so n. pr. Chopinove mazurke ali poloneze, temveč so ponaj-

več trodelne skladbe z bolj ali manj slovanskim obležjem. Niti ritmično, niti melodično niso izrecno vselovanskega poretka, ako taka skupnost sploh obstoji. Zdi se mi, da je imel Smetana več čuta za notranost češke glasbe nego Dvořak. Slednji je bil pač muzikant neodoljive sile in znanost, ne pa globoko misleč glasbenik.

Ta nedostatek je kriv, da njegove skladbe v primeri s Smetanovimi vsak dan bolj blede. Osobito kot simfonik očituje nedostanost svojega glasbenega naziranja. Manjka mu one plemenite invencije, ki bi morala biti last vsakega velikega simfonika, ako hoče s svojimi deli pokazati nova pota. Dvořak je v invenciji rad banalen. Mnogo je v njem melodioznosti, neizbrpno je bogastvo ritmičnih formul. Toda za format velike simfonije to ne zadošča. Treba je okvir oblike izpolniti s vsebino — tu pa Dvořak rad odreče, kajti globoko in duhovite njegove skladbe ponajveč niso. Preveč jih muzikantični zanos, ljubezen do barvitosti in živahnosti, pa tudi do sentimentalne romantičnosti. Vse vrline in vsi nedostatk njegovega glasbenega ustvarjanja so očitni predvsem v njegovih velikih delih, ako morda izvzamem simfonijo iz novega sveta, op. 95, ki je nedvomno njegovo najzrelejšo simfonično delo. G-duro-

iekan in močan. Chopin, gotovo najuniverzalnejši klavirski skladatelj vseh dob, je bil zasloven na sporedu z improviziranim op. 29, nokturnom op. 55 št. 1, tremi preludiji iz op. 28 in schercom op. 31, po sporedu pa še z ges-durovo študo iz op. 25 ter valčkom v e-molu, op. posth. Orlova interpretacija Chopina je samonikla, lahkotna, fina in elegantna. Sega v podrobnosti ter uživa v igrivosti. Ne pretrava v sentimentalnosti, temveč poudarja muzikalno vsebino skladb. Ni se torej čuditi, če velja kot poseben interpret Chopinove muzike. Rusi so bili zastopani z Medtnerjem, Skriabinom in Prokofjevom. Medtner ni najjačja osebnost med njimi, ima pa ljubeznive poteze, dasi nekoliko melanholično zastrje. Skriabin je bil revolucionar, toda v izvajani etudi (dis-mol iz op. 8) še tega ni tako čutili. Prokofjeva tokata op. 11 (ne op. 12 kot je navajal spored!) je »mo najboljši del tega značilnega in problema-tičnega ruskega skladatelja. Formalno nekoliko oslonjena na Schumannov vzor op. 7, je ta tokata mračna, trpká in jeklna v dinamiki in ritmu. Debussy je sicer savel na sporedu z mnogimi izvajnoma skico »Reflets dans l'eau«, moštrovino začetne impresionistične šole. Po sporedu je pianist še dodal poleg navedenih Chopinovih skladb Lisztov drugi nokturno (Liebesträume), melodično, močno salonsko nastrojenje.

Applavz kar ni hotel pojenjati in občinstvo je burno klicalo pianista ter s tem izražalo svoje vžvženje in zadovoljstvo. Navdušenje pa je bilo tudi docela upravičeno in je le

JOAN CRAWFORD — CLARK GABLE v prekrasnem in globokem filmu

Milijonarjeva prijateljica

To je največje delo Joan Crawfordove, ljubljene vseh kontinentov

KINEMA MATICA, telefon 21-24

Predstave ob 4. in 9.1/4 uri

Domače vesti

* Pred jubilejem zagrebske realne gimnazije. Prva moška realna gimnazija v Zagrebu se pripravlja na proslavo 80 letnice svojega obstoja. Ta gimnazija je največji srednješkolski zavod v naši državi. Ustanovljena je bila leta 1854. in je imela pri svoji ustanovitvi samo 14 dijakov in 5 profesorjev. Ustanovila in vzdrževala jo je zagrebska občina. Na zavodu so še iz prvih let ohranjeni arhivi v nemškem in hrvaškem jeziku. Gimnazija je večkrat menjala svoje prostore, naraščala pa je po številu dijakov od leta do leta. Nekdaj je bila realni priključena tudi trgovska šola. Na tem zavodu so že od začetka delovali odlični narodnjaki in imajo prva leta tega zavoda obeležje ostre borbe med nemškimi in ilirskimi jeziki, kakor so tedaj imenovali narodni jezik. Danes ima prva moška realna v Zagrebu 1236 dijakov.

Dežne plašče

trenchcoate, šliperje, Hubertus plašče, nudi po nizkih cenah

FRAN LUKIČ, LJUBLJANA

Stritarjeva ulica

* Kongres kršćanskih zvez mladih ljudi se je v nedeljo vršil v Zagrebu in mu je prisostvovalo 120 delegatov iz vseh pokrajin naše države. Po kongresu je bil v hotelu »Espianade« prirejen koncert. Organizacije kršćanskih zvez mladih ljudi so razširjene že po vsem svetu, prve pa so bile ustanovljene v Angliji. Pokrovitelji teh organizacij v naši državi je prestolonaslednik Peter, nacionalni predsednik pa princ Pavle. V naši državi je že okrog 40 organizacij, ki imajo preko 6000 članov iz vseh slojev, največ pa dijaške mladine. Sedaj se snuje akademski organizacija v Ljubljani, druga organizacija pa na poljedelski šoli v Negotinu.

* Solstvo in socialno skrbstvo v Zagrebu. Na proračunski razpravi zagrebske mestne občine so bila posebno zanimiva in obsejna poročila solstva in socialnega skrbstva. Zagreb ima na svojem področju 16 poslopij za osnovne šole, ki jih obiskuje okrog 13.000 otrok v 260 razredih. Najbolj obiskane so šole na mestni periferiji. Ravno tako kakor osnovne pa so tudi razne srednje šole prenapolnjene in ima mestna občina največjo skrb, kako najti sredstva za zgradbo novih šolskih poslopij. V socialne svrhe pa daje mestna občina letno preko 13 milijonov dinarjev, ker mora skrbeti za 30 raznovrstnih socialnih ustanov. Od 13 milijonov odpadajo trije milijoni za podpiranje družin brezposelnih delavcev.

* Odvetniška vest. Zaradi imenovanja g. dr. Frana Novaka, odvetnika v Ljubljani, za ministra, je njegove odvetniške posle kot začasní namestnik prevzel njegov dosedajni pisarniški drug odvetnik g. dr. Trejo Dragotin.

* Narodna knjižnica in štaltalna v Zagrebu. Gunduličeva ulica 29, prireditelj v ar. 25. t. m. ob pol 21. društveni sestanki s predavanjem vseučiliškega profesorja g. dr. Novaka o smoli, kako so nastale in kaj so egiptiske piramide (s projekcijami). Gosti dobro došli.

* Stokovno nadaljevalno šolstvo in vajenci v dravski banovini. Pod tem naslovom je izšla Delavska zbornica zanimivo brošuro, ki je važna zlasti sedaj ob nar. uredbe o organizaciji stokovno nadaljevalnega šolstva. Uvod brošure nas glasila, da je ob tej priliki za vso javnost

važno statistično gradivo o vajencih in strokovnem šolstvu, ki je v dravski banovini najstarejše in tudi najbolj razvito. Nova urejevanja tega vprašanja naj bi upoštevala vse, kar je dobrega, in vse, kar bi se izpreminjalo, naj se izpreminja v boljšem, v nobenem primeru pa ne na slabše. Iz statističnih podatkov je razvidno, da je število vajencev v dravski banovini po letu 1930. padlo za okrog eno tretjino. Poleg tega pa je treba upoštevati, da je tudi v normalnih letih ostalo okrog 35 odstotkov vseh vajencev brez šolskega pouka. Reorganizacija obrtnega šolstva bi morala skrbeti za to, da bi prišli vsi vajenci v šolo. Skrbno zbrani podatki navajajo, koliko šolnine plačujejo vajenci.

* Zmanjšanje osebne draginjske doklade neporočenim državnim uslužbencem. Po izpreminjanju uredbe o draginjskih dokladih državnih uslužbencev, ki jih je odobril ministrski svet 11. t. m. se zmanjša osebna draginjska doklada za 50% vsem neženjenim državnim uslužbencem in neomejenim državnim uslužbenkam, ki žive s svojimi starši, aktivnimi ali upokojenimi državni in samoupravnimi uslužbenci itd. v skupnem gospodinjstvu. Ministrstvo za finance je pojasnilo, da je treba ta pojem razumeti tako, kakor se navadno razume v življenju, to je skupno življenje v enem stanovanju s skupno hrano. O vseh primerih, ko bi ne bilo jasno, ali se more reči, da žive neženjeni državni uslužbenki s starši v skupnem gospodinjstvu ali ne, bo odločilo ministrstvo za finance na podlagi konkretnega vprašanja.

* Novi grobovi. V St. Pavlu pri Prebodu je umrla gospa Ana Druskočičeva. Pogreb ugodne pokojnice bo jutri ob 10. — V Krašnji je umrl plesnik g. Janez Cedilnik. Pokopali ga bodo jutri ob 10. — V Trzinu bo danes ob 11. položen večnemu počitku g. Jožef Deu. — V Ljubljani bo danes ob 16. ga bodo spremenili v večnemu počitku. — Pokojnik blag spomin, žalostno naše iskreno sožalje.

* Pietetno svedenost v Smederevu. V nedeljo je Smederevu na svečan način položila delegacija odbora za 20 letnico vstopa prvih rekrutov in Južne Srbije v srbsko vojsko vence na grobove padlim junakom iz Smedereva, med katerimi je največ vojakov iz Južne Srbije.

* Izseljenski povratniki iz Nizozemske delajo izseljensku referentno ur. banske uprave v Ljubljani velike težave, ker se ne brigajo za svoje v Ljubljano poslano poštvo. Ponovno se pozivajo, da pošljejo zaradi oprostite carine uradna potrdila občine, da so poštvo potrebovali in se potrebujemo v svojem gospodarstvu ter da ga je smatrati za selilno blago. Posebno nujno se potrebuje tako potrdilo od izseljenskih povratnikov Čencelja, Drolca in Turka, katerih bivališča niso znana.

* Podpore za pogozdovanje. Minister za gozdove in rudnike je glede na hudo stanje krajskih imovnih občin, ki jih posebno tare gospodarska depresija, dovolil iz fonda za pogozdovanje finančno slabšim imovnim občinam 300.000 Din podpore, da bodo mogle v letu 1934-35 opraviti vsaj najnujnejša dela pri pogozdovanju. Dalje je dovolil iz fonda za pogozdovanje kredit 250.000 Din za najnujnejša dela pri urejanju hudoznikov, ker so v ta namen v rednem proračunu pripravljeni krediti premajhni.

* Še o požarni katastrofi v Pieterjah. V vasi Pieterjah se splošno govori, da je nesreče kriv neki 11letni fant, ki je baje hodil z gorečo petrolejko po sosednjem, pa mu je svetilka padla na tla in se razbila, a plamen je naglo zajel seno. Drugi pa spet trdijo, da je bil ogenj zasenčen iz Medveč, češ, da je veter nosil kar cele šope goreče slame. Orožniki vodijo preiskavo.

* Berači z nabiralniki. V Zagrebu se je ustanovilo novo dobrodelno društvo. Po številu je to menda že 901. in ima tudi nalogo pomagati revežem, istočasno pa pobirati nadležno prosjačenje. Društvo je prevzelo težavno nalogo, da bi Zagreb rešilo beračev, kar se ni doslej posrečilo ne policiji, ne mestni občini in tudi ne ostalim sto in sto organizacijam. V nedeljo je imelo novo društvo svoj ustanovni občni zbor, na katerem so odborniki in odbornice razlagali organizacijo in področje društva. Društvo hoče perlistirati vse berače ter jih razdeliti po vseh delih

mesta. Doslej so odborniki in odbornice raznih dobrodelnih društev z nabiralniki pobirali prispevke za siromake, novo društvo pa bo tako nabiralnike poverilo samim beračem, ki bodo stali na določenih mestih, po zaključanju beračenja pa nabiralnike odnesli v prostore društva. Tam bo ves nabran denar deponiran in potem enakomerno razdeljen vsem revežem, ki jih bodo imeli v evidenci krajevni občinski društva.

* Mednarodni tihotapci narkotičnih sredstev. Švicarska, ameriška in madžarska policija zasledujejo vzajemno še dalje časa mednarodno tihotapsko organizacijo, ki je po vsej Evropi in tudi preko njenih meja razporedila mrežo razpečevanja raznih narkotičnih sredstev. Važno vlogo v tej tihotapski organizaciji je igral švicarski veletrgovec Maks Regli, ki je imel svoje pomočnike tudi v naši državi. Že pred letom je novosaška policija zaplenila pri nekem trgovcu večjo količino kemikalnih preparatov. Trgovca je bil kaznovan z globom, ugotovilo pa se je šele po mnogih mesecih, da je razpečeval tudi morfij in kokain. Naša oblastva so sedaj na sledu podružnicam, ki jih je imel švicarski tihotapec v Zagrebu in Beogradu.

Marlene Dietrich

* Velike povelje v bolnišnici v Velikem Bečkereku. V banovinski bolnišnici v Velikem Bečkereku so odkrile sleparske manipulacije pri nabavi živil in drugih potrebščin za bolnišnico. Banska uprava je odredila posebno komisijo, ki je v bolnišnici pregledala vse gospodarstvo. V prvi vrsti pa ekonomat in knjigovodstvo. Ugotovili so razne zlorabe, ki predstavljajo škodo okrog 200.000 Din. Ko je komisija zaključila svoje delo, je bila odrejena aretacija ekonomat in knjigovodje. V preiskavi pa so se razni drugi organi bolniške uprave. Največjo škodo pri teh sleparijah so imeli seveda bolniki, kajti sleparski uradniki so nabavljali marsikaj, česar bolniki niso nikdar videli, kaj šele okusili. Razkritje sleparij vzbuja največjo pozornost prebivalstva.

Nervozni, brez spanja? Uživajte kavo Hag,

najfinjšo od kofeina oproščeno pravo zrnato kavo. Ni surogat!

* Ponarejevalnica denarja. Orožnikom je prišlo na uho, da se ponareja v neki hiši v Ručanih denar, in sicer kovanci za 10, 20 in 50 Din. Za razpečevanje kovanec je bila baje objubljena hlapcu nagrada 1000 Din, ki pa je ni hotel sprejeti, marveč je zadelo prijavitel orožnikom z izjavo, da je pri izdelavi denarja zalotil oba brata Ivana in Franca. Orožniki pri hišni preiskavi niso našli denarja, vendar pa so oba brata aretirali in odvedli v sodne zapore. Obata brata odločno zanikata, da bi delala denar. Preiskava bo pokazala, kaj je na zadevi resničnega.

* Vlom v vinski klet. Pred dnevi so neznan tatovi vliomili v vinski klet posestnika Pislaka Franca v Majšperku ter odnesli 60 litrov vina in nekaj drugih reči.

* Po 13 letih razkrit umor. V Rakovcu na Frški gori so našli pred 13 leti umorjenega gozdarja Trifunovića. Vsa preiskava je bila brezuspešna in skrivnostni zločin je bil že pozabljen. Te dni pa sta se sprla kmeta Mitar Osman in Vaso Jelić, ker je prvi drugega dožlil, da mu je urekel kravo, da ne daje več mleka. Kmeta sta se naposled tudi krvavo strela in je Jelić iz maskevanja ovalil Osmana, da je pred dolgimi leti umoril gozdarja Trifunovića. Orožniki sprva niso niti verjeli tej obtožbi, ker so bili znani maskevalni motivi ovdobe. Ko pa so le napravili pri Osmanu hišno preiskavo, so našli pri njem neke predmete, ki so bili spoznanji kot lastnina umorjenega gozdarja. Osman je naposled svoj zločin priznal, trdi pa, da je gozdarja ubil v silobranu, ker mu je grozil s puško, ko ga je zalotil pri gozdnih tatvini.

* Obledel obleke barva v različnih barvah in plisirata tovarna Jos Reich

Samo še danes
Tom Mix
v najsenzacionalnejšem filmu
ČLOVEK BREZ STRAHU
Danes predstave samo ob 4. 7. in 9.
ZVOCNI KINO »DVOR« - Tel. 27-30

DAME IN GOSPODJE,

ki zahajate v brivske in česalne salone, skrajšajte si čakanje s citanjem ilustrirane tedenske revije »ŽIVLJENJE IN SVET«, ki jo dobite v vsakem boljšem salonu

Iz Ljubljane

* Ante Pintar na zadnji poti. Izpred višje žalosti v Zgornji Šiški je spremlja večer ob 14. pokojnega tajnika Zveze gostilničarskih združenj g. Antona Pintarja na njegovi zadnji poti velika množica ljudstva. Ko je še ležal na mrtvaškem odru, so ga prihajali klopiti premnogi znanzi in prijatelji iz mesta kakor tudi od daleč z dežele. Po blagoslovitvi krste in molitvah, ki jih je opravil ob asistenci dekan iz St. Vida nad Ljubljano g. Valentin Zabret so zapeli Zdrženji pevci v srce segajočo žalostno Uslušni nas, Gospodi. Nato pa je stopil h krsti načelnik Zveze gostilničarskih združenj g. Majcen in spregovoril pokojniku v počastje zelo lepe besede, spominjajoč se ga kot poštovnega delavca za prosep gostilničarskega stanu. Res velik žalni sprevod je nato krenil po Celovški cesti proti mestu in zvil po Gosposvetski in Tyrsevi cesti do železniškega prelaza, kjer so položili krsto s truplom pokojnika v mestni avtobus, da ga je prejel pri Kamnik. V sprevodu so spremlili pokojnika poleg vseh odbornikov Zveze in Gostilničarske zadruge tudi šte-

Plavolasa Venera

vilni gostilničarji iz mesta in okoliče, poleg njih pa dolge vrste občinstva. Tudi v Kamniku se je razvila za krsto dolga vrsta občinstva, domačinov, lepo število pa tudi iz Ljubljane in z dežele. Krsto so položili v rodbinsko grobnico na Zalah Ante Pintar, počivaj v miru!

* Levar se je vrnil naši draml. V soboto so v draml po daljšem presledku dali obnovljene Križeve »Gospoda Glembarjeve« v režiji dr. Branka Gavella in z Levarjem v vlogi starega bančnika Glembarja Kmalu po pričetku letošnje sezone je Levar odšel na daljši dopust in je dolgo vrsto mesecev prebil izven Ljubljane in izven teatarskega življenja. Gledališko občinstvo je težko pogrešalo enega najodličnejših slovenskih igralških umetnikov, kar smo jih sploh kdaj imeli. Toda v odsotnosti prvaka si je moral ansambel razdeliti med sabo vse najtežje in največje delo in vse uprizoritve, ki smo jih videli ta čas, od »Hamleta« do »Bratov Karamazovih« in vse, kar so dajali vmes, so nas navdala s prepričanjem, da smo na naš ansambel v celoti lahko ponosni. Množica, ki je v soboto napolnila dramo do roba, je v vzharnim navdušenjem sprejela Levarja v eni njegovih najslajnejših kreacij, prav tako pa je seveda aplaudirala celotni uprizoritvi in Križevemu delu. — Fri.

* Osebnost vest. Te dni je nastopil na glavni postaji svoje novo službeno mesto kontrolor državnih železnic g. Bruno Parma, ki je prišel iz Maribora, kjer je bil kot nacionalni delavec in sportnik splošno priljubljen.

* Drugi ljudski simfonični koncert v okviru češkega tedna bo v ponedeljek 30. t. m. Pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića bo izvajal nedosežno lepi ciklus simfoničnih slik Bedricha Smetane »Moja domovina«. Ta ciklus, ki obsega 6 simfoničnih slik, že nad 8 let ni bil izvajen v celoti na javnem koncertu v Ljubljani. Zato opozarjamo na ponedeljski koncert, za katerega se dobe vstopnice v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Cene sedežem so od 6 do 30 Din.

* Kulturno zbliževanje z Bolgarijo. V Jugoslaviji se že nekaj časa mudil znani kulturni delavec učitelj Pamprovič iz Sofije. V Ljubljani bo predaval pod okriljem esperantskega kluba o temi: Bolgarija, dežela rož. Predavanje s skriptičnimi slikami se bo vršilo v četrtek 26. t. m. ob 20.30 v dvorani hotela »Metropol«. K posetu vabljena vsa naša javnost, esperantisti pridite polnoštevilno. Vstopnina le 4 Din.

* Javna produkcija gojencev drž. konservatorija bo drevi ob 18. v dvorani Filharmonične družbe. Spored obsega 8 točk in sicer so na njem skladbe za violino in klavir, flavto in klavir, dalje klavirske skladbe, skladbe za celo in klavir ter razni samospevi s spremljevanjem klavirja. Nastopijo gojenci Sever Marko (violina), Campa Viktor (flavta), Menardi Pija (klavir), Burger Drago (tenor) Seifert Herta (klavir), Gnuš Mira (sopran), Jeraj Karola (celo) in Oberwald Marta (sopran). Začetek produkcije je točno ob 18., vstop prost proti nakupu programa, ki stane 2 Din. Spored se dobiva tekom dneva v knjigarni Glasbene Matice in od pol 6. dalje v veži v Filharmoničnem poslopiju.

* Koncertno naznanilo. V ponedeljek 30. t. m. bo simfonični koncert pomožnega orkestra, ki izvaja Smetanov simfonični ciklus »Ma vlast«. V četrtek 3. maja koncertira v Hubadovi dvorani komorni trio gospe Brandlove, v petek 4. maja bo simfonični koncert Državnega konservatorija s sodelovanjem Orkestralnega društva Glasbene Matice, ki izvaja francosko simfonično glasbo. V ponedeljek,

Veselite se življenja, vedno radi se smehljajte! A predvsem ne pozabite! zóhem pravo nego dajte!

Doromad

zobna krema z blagimi začrki radija.

7. maja nastopi v Hubadovi pevski dvorani znani praški pianist Reimer, v sredo 9. maja pa nastopi šolski zbor in orkester glasbene šole iz Kranja v unionski dvorani.

* Gospodarsko izobraževalno društvo za dvorski okraj je imelo predzadnjo in zadnjo sredo letni občni zbor. Vodil ga je obokrat predsednik ravnatelj srednje tehniške šole g. Josip Reiser. O delovanju društva so podali podrobna poročila za tajništvo g. Flere, za blagajno g. Urbančić in za knjižnico g. Potočnik. Vnela se je živahna debata, katere so se med drugimi udeležili dr. Spiller-Muys, inž. Bevc, g. Juvan in drugi. Govoril in nasvetovali so se skladali v tem, da je treba društvo s knjižnico obdržati in ga spraviti s področnim delom iz hudega položaja, v katerega je zšlo zaradi današnje krize. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik ravnatelj g. Reiser, prvi podpredsednik g. dr. Spiller-Muys, drugi g. inž. Bevc, odborniki gg.: dr. Ummik, Mihečič, Potočnik, Košak, Climperman, Požarek in Urbančić, nadzorstvo pa Juvan in Gorazi. Društvo, ki obstoja že blizu 30 let, je vršilo važno politično in izobraževalno nalogo v preteklosti, a tudi še danes vrši svojo nalogo. Člani obeh političnih organizacij JNS v okraju naj društvo podpirajo. Letna članarina znaša le 12 Din. Društvo ima veliko knjižnico, ki se stalno izpopolnjuje. V kratkem se društvo s knjižnico preseli v nove primernejše prostore v bližini sedanjih. Pristopajte k društvu in izposojajte si knjige iz njegove knjižnice, za kar je treba plačati le majhno odškodnino.

* Okrajna organizacija JNS za Vodmat bo imela redni letni obč. zbor v soboto 28. t. m. ob 20. v gostilni pri »Majarončiču«. Stara pot 1. Udeležba za člane obvezna.

* Starešinsko društvo »Jadrani« vabi svoje člane in mlade Jadrančane, da se polnoštevilno udeležijo članskega sestanka, ki bo drevi ob 20. v »Zvezdi«. Na dnevnem redu so pred vsem: izboljšanje akademskih revij ter dijaška podpora in druga važna vprašanja.

* V Poročilu o pogrebu Petra Hugoltna Sattnerja je bilo pomotno navedeno, da je g. dr. Dolinar zastopal Pevsko zvezo. Zastopal je »Ljubljano«.

* Vredna gospodinjstva obveščajo gospodinjstva, da bo priredila 24. t. m. ob 4. popoldne v prostorih zveze, Breg št. 8, domača trdka Veleprazna kave in tovarna branil »Proja« d. z. o. z. Ljubljana, polkusno kuhanje dr. Pirčeve sladne kave.

* Elitni kino Matica javlja, da današnja predstava ob 19.15 zaradi koncerta odpade. Vršita se samo predstavi ob 16. in 21.15.

* Nov film ZKD je še došel. Naša publika se bo bavala in smejala kakor pri zadnjem filmu. Novi film pride v petek na spored ZKD.

* Današnja predstava večerila »Milijonarjeva prijateljica« nam bo pokazala Joan Crawfordovo in Clarka Gablea, dva ljubljana ameriške mladine. Ameriška mladina si je že davno prisvojila božansko a preprosto Crawfordovo za »svojo igralko«. V njej vidi svoj vzor silne in vztrajne ženske, ki se je znala povzpeti od priproste strojepeške do ljubljene ameriške publike. Njena pot do slave je bila posuta s trnjem. Stradala je in trpela, končno pa je vendar zmagala. Clark Gable nam je poznan iz veličastnega filma aviacije »Titanic« neba. Tudi njega ljubi Amerika. Ni lep, a v njem je vse, kar more osvojiti vsako žensko dušo. Drzen je do skrajnosti, dobrodušen in neustrašen, ljubezniv in prostodušen, pravi tip ljubljene ameriške žene.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
Tel. 33-87 v Šiški Tel. 33-87

Lawrence Tibbett slavni pevec in lepa Lupe Velez v filmu romantične ljubezni

Kubanska ljubavna pesem

Film eksotične glasbe in nepozabljenih slagerjev. Predstave: v torek, sredo in četrtek ob 1/7. in 1/9. uri zvečer

Dopolnilo nov zvočni tednik

PRIDE! Pat in Patachon PRIDE!

Šoleti, da nas pri svoji prihodnji turneji po naših deželah pianist znova obišče.
L. M. S.

* Nov soprah »Gospoda Glembarjeve« v Ljubljani. Sobotna predstava Križeve drame »Gospoda Glembarjeve«, ki je po daljšem orsedku zopet prišla na naš oder, pomeni nov velik uspeh Križevega dramskega dela. Predstava je bila prav dobro obiskana in je potekla ob izredni pozornosti navdušenega občinstva. Večer je zopet potrdil, da so »Gospoda Glembarjeve« najpomembnejša povojna jugoslovanska drama in da sodijo obenem med najuspešnejše. Sobotna predstava je izredno uspešna tudi z igralke strani. V osrednji pozornosti je bil g. Ivan Levar, ki se je po smoltni odsotnosti zopet vrnil na »deske, ki pomenijo svet«. Občinstvo ga je sprejelo z vidnim zadovoljenjem in mu z burnim aplavzom izkazovalo svojo priznanje. Pa tudi ostali sodelujoči so bili deležni splošnega priznanja. »Gospoda Glembarjeve« je, kakor znano, režiral dr. Branko Gavella.

* Zbornik za umetnostno zgodovino. Po daljšem presledku je izšel 12. letnik »Zbornika za umetnostno zgodovino« (1932/33), ki ga izdaja v redakciji dr. Fr. Steleta Umetnostno - zgodovinsko društvo v Ljubljani. Časopis, ki že dolga leta predstavlja slovenske umetnostno - zgodovinske studije, je tudi v tej knjigi na svoji stari višini. Prinaša razpravo profesorja krakovske univerze Vojislava Moleta o sociološkem problemu v

umetnosti zgodovini; prof. Balduina Sarije razpravo »Glavna kulturne podobe unitrejev v Poetovonici« in posthumni zbirsek Stanka Vurnika »K razvoju in stilu Metzingerjeve umetnosti«. Razpravo je izpopolnil in zaključil Marijan Marolt. O Narodni galeriji in njenih bodočih nalogah piše prof. dr. Cankar, dr. Fr. Stele podaja svoje konservatorsko poročilo do konca l. 1931. in se v kroniki spominja dr. A. Gmire. dr. Josepa Mantuanija in prof. Hansa Viertelbergerja. Dr. Janko Šlenger je pripravek bibliografije. O 1. 1931. Zvezek zaključuje poročila o 10. letnih knjigah in beležke. Med besedilom so številne reprodukcije Metzingerjevih slik in ilustracije k razpravi o Mitrovem kultu v Poetovonici. Kot priloga izhaja Maroltova umetnostno - zgodovinska topografija dekanije Vrhnike.

* Spomini Hermanna Wendla. Založba Librarie de la Mémoire v Strasbourg je pravkar izdala novo spisa Hermanna Wendla »Jugenderinnerungen eines Metzlers«. Museet je verz »Ce livre est toute ma jeunesse« dobro opravičuje izpoved nedavnega petdesetletnika. Wendlovi mladinski spomini so posebno zanimivi iz dveh pogledov: Pravev opisujejo življenje v Metzlu, starodavnem mestu ob Moseli, na križišču dveh raz in kultur, in sicer v dobi, ko sta nad francosko Loreno zavladali prikači soldatekta in birokracija. Wendel je zastavljal za živahnost in plastičnost opisov vso svojo stilistično umetnost in je z njo popolnoma uspel: podoba tega ljubkega mesta s slikovito okolico in z raznimi kulturnimi kontrasti nas ži-

vo zamika in se trdno vtisne v spomin. Z druge strani pa zlasti Jugoslovana zanima Wendlova osebnost, njegovi »zvori in boji« in — poglavje z naslovom »Bohème« nas zadostno seznanja — njegova literarna rast in dozorevanje. Wendlovi spomini so poleg vsega osebnega žarna tudi slikovita kolega o obsejni deželi, ki s svojim značajem in zgodovinsko usodo na hipe kar dramatično ponazarjajo večno trenje med Nemci in Francozi na prostoru, čigar keltska prvotnost in rimska kultura, podlaga poznejše francoske tradicije, ustvarjata neuničljivo gravitacijo Pariza. Pri opisih Metzla se bo slovenski čitatelj spomnil, da oddod poteka naš starijši slikar Metzinger, ki so ga dolgo časa smatrali zaradi površne nalike priimka za slovenskega Menecingerja.

* Milosav Vasiljević. »Pravil sitražnje« u etici, politički ekonomiji i politici. Pod tem naslovom je pravkar izšla pri Gizi Kohnu v Beogradu knjiga avtorja, ki je pred njo objavil dva snisa: »Teorija najmanjih kvadrata« in »Upravljanje preduzećem«. Sedanja spis je vreden splošne pozornosti. Filozofski in sociološki razgledani pisec skusa premočtrati današnje stanje temeljnih etičnih politično - ekonomskih in političnih problemov našega časa z vidika, ki je v naši filozofski literaturi dokaj nov, namreč s etično koordinacijo, ki je pojav Vasiljević odlikanja statično pojmovanje družbenih pojavov, ko pa sprejema dinamični nazor, smatra da so stvari tesno povezane med seboj in se v njihov potek vpleta kot dana neznost koordinacija, t. j. naravna podreditev nekemu

redu in smislu. Iz tega bi sledilo, da je možno razložiti neke obrise bodočnosti. Avtor prikazuje po daljšem uvodu koordinacijo v prirodi in nato premočtriva etični, gospodarski in politični problem. Pri tem se dotika najvažnejših sporedov našega časa, n. pr. ali človeštvo napreduje ali ne, vprašanja nove »razumejitve« med posameznikom in družbo, liberalizma in marksizma itd. Skratka: živa knjiga in zanimiva, — kakor je umljivo — tudi tam, kjer je sporna!

* Ivan Bunin. Podelitev Nobelove nagrade ruskemu pisatelju Ivanu A. Buninu je, kakor smo lahko pričakovali, močno razširila zanimanje za njegovo delo. Stavilo prevodov v tuje jezike očitno rase. A tudi emigrantska Rusija mu začneja posvečati pozornost, ki je dostojna njegovega svetovnega slovesa. Pravkar je založba »Petropolis« napovedala Buninove Zbrane spise (Polnoe sobranie sočinien) v dvestih zvezkih, z mnogimi fotografijami. Izdaja bo zaključena v juliju 1935. V nji izide drugi del »Zizni Arsenievac« in zvezek neobjavljenih povesti. V juniju t. l. pa izide, kakor posnemamo iz lista »Rossija i Slavianskoe«, v založbi »Parabole« prva obsežnejša študija o Buninu. K. I. Zakeva: »Bunin Zizn i tvorčestvo«.

* Svetislav Petrović. Tri ljubavna života. (Izdal G. Kohn v B.ogradu). Gledališki kritik in poznavalec francoske kulture, Svetislav Petrović je v treh elegantno spisanih kulturno - zgodovinskih esejih orisal ljubezno življenje Goethea, gospe Récamier in pesnika Alfreda de Musseta. Eseej razkdevajo po svojih stilističnih odlikah fran-

cosko šolo in obenem kažejo avtorja kot trdnega nadaljevalca tiste smeri v arškem eseuji, ki jo je zažrl Bogdan Popović. Knjižica je poslastica za literarne sladokuse.

* Ivan Smelev v slovenskem prevodu. Založba »Prijatelj« v Ljubljani je izdala v prevodu Radivoja Petriarija Petruške prevod dveh povesti ruskega pisatelja Ivana Smeleva »Marv« in »Mars«. Smelev živi že do ga leta v Parizu. Njegove spise mnogo prevajajo v tuje jezike. S povestjo »Marv«, ki je s pravo rusko presrečnostjo opisana zgodba kobile in konjskih dirk, smo dobili značilen primer pripovedne proza tega pisatelja, čigar epopeja »Solnce mrtvih« je izšla pred leti v hrvaškem prevodu (Zabavna biblioteka) in ki je v polni meri vreden, da izpopolni v naši prevodni književnosti najnovejšo rusko leposlovje.

* Studija o Milanu Vidakoviću. Profesor jugoslov. literature na bogrski univerzi Pavla Popovića (o njegovem »Ogledu o jugoslovenskoj književnosti« smo nedavno obširneje poročali na tem mestu), je v »Godišnici Nikole Čupića« 1928—1932 objavil obsežno in temeljito dokumentirano razpravo o malo znanem in delno nepriznanem starejšem erškem pripovedniku Milovanu Vidakoviću (1780 — 1841). Učeni pisec je opisal o tem do malega pozabljenem literatu in kulturnem delavcu v dobi med Obradovićem in Vukom izbrano študijo z vsemi življenjskimi in bibliografskimi podatki. Čeprav je opisana z znanstvenim aparatom in v književno - zgodovinskem namenu in zgrajena na mnogih, ponekod neznanih po-

u— Francoski institut opozarja na sklopno predavanje: »Daumier in njegove litografije«, ki bo v sredo 26. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predaval bo g. profesor Jean Lacroix.

u— Prebivalci Muzejskega trga presegli. Kakor smo zadnjič poročali, so delavci pričeli na Muzejskem trgu podirati staro obzidje, v okvirju katerega je uživalo skromno domovanje nekaj najbednejših družin. Z ureditvijo trga je mestna občina odredila tudi, da to siromaščino, ki se je doslej nahajala v središču mesta po nekaj korakov od opernega gledališča, palače TPD, prosvetnega oddelka banske uprave, Narodnega muzeja in policijske uprave, preseli drugam. Družinam je mesto odkazalo stanovanja na Gradu, starega brusača, ki je 50% invalid in mestni ubožec, pa je spravila v ubožnico.

u— Kazen za grobo nevalječnost. Pred malim senatom okrožnega sodišča je bila Jeseničanka Neža M. obsojena zaradi tatvine na 1 leto in 10 dni robove. Nežka je nepopolnoliva tatnica. Je specialistka v tem, da se prikrade k kakim družini ter se predstavlja pod različnimi imeni. Prenosi, jutraj pa potem izgine in z njo denar in razna obleka. Letos sredi marca je v škofji Lohi okradla dve sestrji za razno obleko v vrednosti 750 Din.

u— Dva in pol milijona za sodne take. V dravski banovini so plačale razne stranke pri vseh sodiščih, spadajočih pod okrožje ljubljanske apelacijske sodišča, za razne sodne take v prvih treh mesecih od januarja do konca marca 2.494.023 Din.

u— Obupala nad življenjem. 21 letna uradnica Jožica N. iz Kranja je bila že nekaj dni silno potirka, ker jo je zapustil njen ljubavnik in se poročil z drugo. Včeraj se je polotil obup zmova in tem silnejše. Imela je morfilj in ga užila veliko dozo, že onesveščeno so jo našli drugi ljudje, ki so poskrbeli, da so obupanjo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njeno stanje je sicer precej hudo, vendar ne več smrtno nevarno. — V bolnico so včeraj spravili tudi 49 letnega delavca Viljama Pestatorja, stanujočega na esti dveh cesarjev. Imenovan je našel doma neko patrono, po kateri je razbijal tolika časa, da mu je eksplozirala. Nabolj mu je oddal na levici tri prste. — Iz Magolnika nad Ljutjo pa so pripeljali v bolnico 31letnega žagalarja Franceta Kneza. Knez je našel neke nabasano staro puško, s katero je razbijal po zidu. Puška pa se je sprožila in mu je naboj udaril v život.

u— Hitro se je ujel. Na dvorišču hiše št. 16. v Gledališki ulici se je včeraj pojavil neznan mlajši človek, ki je pristopil k skupini stanovalk in jih prosil milodarov. Tedaj je gospa Bojanova B. opazila v rokah neznanca rdečo volneno jopico, vredno 200 Din, ki je bila njena last. Zadržala mu je v obraz, da je tat, česar se je moč tako ustrašil, da celo pobeigniti ni mogel. Pozvanemu stražniku je priznal, da je jopico res ukradel, medtem ko je beračil po hiši.

Iz Celja

u— Matineja v gledališču. Pomladski Rdečega križa na gimnaziji je priredil v nedeljo dopoldne v Mestnem gledališču matinejo, ki je bila žalobno slabo obiskana, a je dosegla lep moralen uspeh, na katerega je dajstvo lahko ponosno. Matinejo je otvoril predsednik pomladika R. Bevc, ki je pozdravil vse navzoče ter očrtal naloge in cilje pomladikov Rdečega križa. Prvotalka S. Smidova je ljubko deklamirala Ganglovo »Radovanje«, osmošolski otket pa je prav pohvalno zapel dve pesmi. Gosp. Milan Košič in osmošolci V. Haselbachova, Fischer, Umek in Stante so v režiji osmošolca Fischerja dobro predvajali odlomek iz I. dejanja »Cankarjeve Lepe Vede«. Dijaški godalni kvartet Glasbene Matice, ki ga tvori S. Zalokar (I. violina), E. Fink (II. violina), J. Didek (viola) in I. Ferdič (čelo), je precizno in s fino interpretacijo zaigral po eno skladbo Glazunova, Dvořaka in Haydna. Osmošolski Glukovica in Haselbachova, osmošolski Fischer in g. M. Košič so v režiji g. Košiča zelo zadovoljivo podali Bergerjevo komedijo v 1. dejanju »Zenitev po vzoru«, ob zaključku pa je osmošolac Milan Stante na kromatični harmoniki učinkovito zaigral tri skladbe. Občinstvo je sprejelo vsako točko z živahnim aplavzom. — R. P.

u— Za gostovanje ljubljanske drame, ki bo uprizorila drami v celjskem gledališču »Brate Karamazovi«, dobijo neobnove vstopnice v predprodaji in knjižnici »Domovini« na Kralja Petra cesti. Opozarjamo, da se prične predstava že ob 19.30.

u— Beneficija Milana Košiča. V petek 4. maja ob 20. bo v Mestnem gledališču poslovilna in beneficna predstava režiserja g. Milana Košiča. Ob tej priliki bodo uprizorili celjski igralci v režiji g. Košiča slovitno dramo dr. Alsbega »Konflikte«. Režiser g. Košič bo nastopil za slovo v težki dramski vlogi. Sodelovalci bodo m. dr. tudi gđ. Turkova, znana iz lanske uprizoritve »Hermana Celjskega« v letnem gledališču, nadalje po dolgem prestopu g. Dobovšek, v glavni vlogi pa g. Ferdo Gradnik.

u— Dve zanimivi predavanji. V okvirju podružnice JČ lige bo predaval g. dr. Ve-

drobnostih, nas vendar pri čitanju ne utrujaj, saj se iz življenjskega selarja Milovanac razvija v pregledno in interesantno sliko tedanje dobe. Samo stilist Popovičevoga kova je mogel tako oživiti zapeljivo osebnost in ornamenčne strani na videz že dolgo mrtvega dela. Knjiga je izšla pri podjetni zalozbi G. Kohna v Beogradu.

Knjiga spominov na svetovno vojno. Dr. Ante Messner-Sporšič v Zagrebu je pravkar izdal knjigo, ki utegne vzbuditi zanimanje frontnih bojevnikov v svetovni vojni: 1915 — 1918. Odlomci iz ratnih spomena. — Knjiga je razdeljena v štiri poglavja: prvo pripoveduje o bitkah pri Gorici, drugo o bojih na Tirolskem, v Dolomiti, tretje o fronti pri Asiagu in Sette Comuni, četrto pa o Bellunu in o koncu vojne. Brez vsiljivih literarnih pretenzij, vendar pa dovolj živahno opisuje avtor svoje prihode, izkušnje in opazovanja v tistih usodnih letih na poljanah smrti in groze. Naše čitatelje bo posebno zanimalo poglavje o Gorici: v njem se prikupno spominja tudi Gregorčičeve vidovitega prerokovanja o slavni pesmi »Sočje« Višek dosega pripovedovanje dr. Messner-Sporšiča o opisih bojev na Tirolskem. V teh iskreno in nepretno spisanosti spominov na svetovno vojno najde vsak udeleženec bitk na nekdanjih bojiščih proti Italiji kaj zanimivega. Dokaj skromna jugoslovenska literatura o svetovni vojni je s spisom dr. Messner-Sporšiča postala bogatejša za delo, ki bo našlo mnogo čitateljev. Naroča se tudi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

u— Kozel Kubovec iz Maribora v četrtak ob 20. v Narodnem domu o diplomatskih borbah Male antante. V okvirju Francoskega kroška pa bo predaval v petek ob 18. v Narodnem domu g. lektor Lacroix iz Ljubljane o francoskem časopisu in sodobnem časnikarstvu.

u— Šolska predstava. Kmetijska in gospodarska nadaljevalna šola bosta uprizorili v nedeljo 23. t. m. ob 15. na odru okoliške narodne šole v Celju burko v 3. dejanjih »Izgnanjen in zopet najdeni mož«.

u— Majniški izlet na Kum bo priredilo Sokolsko društvo v Celju v nedeljo 29. t. m. Odhod v nedeljo zjutraj ob 7. s vlakom do Trbovelj, povratek na Zidani most. Zaradi povišne vožnje se je treba oglasiti pol ure pred odhodom vlaka pri vodji izleta.

u— Pot skozi Hudčev graben bo odšel le za silo vzdrževana. Varnostne naprave se vsako leto močno poškodujejo s apuščanjem lesa, zato bi bili stroški za vzorno vzdrževanje tega prehoda ogromni. Podružnica SPD odsvetuje izletnikom, da bi se posluževali te poti, ker je kolikor toliko nevarna. Izletnike tudi opozarja, da je s Tolstega vrha nad Celjsko kočo nevarno razgled. Na vrhu je bilo namreč že dol posekano grmovje, ki je prejel razgled onemogočilo. V okolici Celjske koče so izleti pomladni najljubši. Krasno je hoditi po ozelenelih bukovih gozdovih.

u— Falzifikati kovancev po 50 Din so se pojavili v Celju. Falzifikati so slabo izdelani in nimajo zvoka. Vsakdo, ki bi dobil tak falzifikat, naj dotičnika, ki ga je prinesel takoj prijaviti predstojništvu policije.

u— Kino Union. Dames ob 16.15 in 20.30 avčni veletilm »Planine klčejo« (»Rebel«) in dve avčni predigr.

GOSPODARSTVO

Obvezno zaračunavanje poslovnega davka na fakturah

Novela k zakonu o neposrednih davkih in zakonu o skupnem davku na poslovni promet, ki je stopila v veljavo 20. februarja t. l., vsebuje v § 23. naslednje važno določbo: »Davčni zavezanec, ki mora ob priliki kako prodaje plačati skupni davek na poslovni promet, je dolžan drugi pogodbeni stranki (kupcu) v računu posebno vnesti skupni in luksuzni davek, in sicer poleg cene za nabavilo ali uslugo. Če kdo ne postopa tako, se smatra, da za dotični promet ni plačal davka. Kupec, ki prejme blago brez računa, ali brez zaračunane skupnega davka, mora plačati za dotično blago skupni davek na poslovni promet, kakor da bi ga sam proizvedel.«

Trgovci mora torej skrbno paziti, ko prejme fakturo, ali je v njej navedeno, da je skupni davek na poslovni promet ali luksuzni davek posebej zaračunan, sicer ima to lahko zanj dalekosežne posledice, ker mora potem trgovcu, ki sicer ni dolžan plačati skupnega davka za dotično blago, ta davek plačati, kakor da bi ga sam proizvedel. Ker obetorajo v pogledu izvajanja njegove določbe nekatere nejasnosti, je davni oddelek finančnega ministrstva izdal pojasnila k paragrafu 23. citirane zakonske novele, ki pravi med drugim naslednje:

Tučenca § 23. je ta, da se v fakturi posebej izkaže skupni poslovni davek in luksuzni davek in da se posebej zaračuna in prevadi na kupca, to je na trgovca, s čemer se omogoča lažja kontrola o tem, ali je proizveden, ki mora plačati skupni ali luksuzni davek, ta davek dejansko plačal na blago, ki ga je proizvedel in stavil v promet.

Za blago, ki je nabavljeno iz inozemstva, je trgovec, ki je blago izvozil, dolžan o priliki prodaje tega blaga staviti kupcu (drugemu trgovcu) v fakturi prirpombo, da je skupni in luksuzni davek plačan na carinarnici po uvozi deklaraciji, ni pa v tem primeru treba v fakturi posebej izkazati, koliko je bilo na blago, uvoženo iz inozemstva, plačano skupnega davka na carinarnici. Ob priliki, ko se stavlja v promet domače blago, ki je vsebovano v kombiniranem skupnem davku, je producent dolžan v fakturi naznačiti, da je dotično blago vsebovano v kombiniranem skupnem davku na sirovino. V primerih, kadar grosist kupi od producenta blago, na katero je producent dolžan plačati skupni ali luksuzni davek, in potem grosist to blago naprej proda detajlistu, tedaj mora grosist v fakturi, ki jo

Iz Maribora

u— Zanimivo predavanje. V dvorani Ljudske univerze bo predaval v četrtak 26. t. m. ob 20. podpolkovnik g. Peter Kiler o funkciji artiljerije v sodobni vojni. Predavanje je obvezno za vse člane podpora Združenja rezervnih častnikov v Mariboru.

u— Zaključek krojaškega priročajnega tečaja. V soboto zvečer je bil zaključen krojaški priročajni tečaj za krojače in krojačice, katerega se je udeležilo lepo število mariborskih krojačev in krojačic. Udeleženci tečaja so izrazili svoje zadovoljstvo nad uspehom in izjavili, da so si v tem kratkem času pridobili popolno znanje krojenja. Zaključka, ki je bil pri »Orluc«, so se udeležili tudi predstavniki mariborske obrtniškega zveze.

u— Miss Maribor. Filmski režiser nekega berlinskega filma g. Olaf Barrou je organiziral v Mariboru konkurenco za najlepšo Mariborčanko. Za konkurenco, ki je bila v nedeljo zvečer v »Veliki kavarni«, je bilo ogromno zanimanje med mariborskimi ženskimi svetom in se je konkurenca udeležilo 17 mariborskih lepotic. Za »Miss Maribor« je bila z ogromno večino izvoljena gđ. Hilda Podpečanova, ki se bo udeležila konkurenca za »Miss Jugoslavije«, ki bo polet v Dubrovniku.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

u— Junaki noza. V nedeljo zvečer je nekdo napadel v Limbušu domov se vračajočega 31letnega vinčarja Franca Klampferja in ga tako nevarno ranil z nožem na prsih, da je moral iskati zdravniške pomoči še tisto noč v bolnišnici. V Framu so fantje z noži obklali v nekem pretepu 27letnega v Morju stanujočega kolarja Bogomira Vabiča. Tudi Vabič je moral po pomoč v bolnišnico.

ki danes obstoja. Višino odpisov je utemeljil s tem, da je danes pri bilanciranju potrebna velika previdnost. Navzile znatnim odpisom pa bo banka izplačala za lanske leto dividende v višini 7 Din na delnico (v nominalni vrednosti 200 Din). Polem, ko so bila dana potrebna pojasnila, je občni zbor z veliko večino odobril bilanco. V upravnih odbor je bilo izvoljenih 7 novih članov, in sicer: Kreta Ginović, Anton Suster, Milan Ilić, Tasa Genić, vsi iz Beograda; Milan Ramušček iz Zagreba; Dušan Marić iz Sarajeva in Nikola Blažić iz Skoplja.

Gospodarske vesti

u— Komercijalizacija državnih gozdovnih in rudarskih podjetij. Kakor znano, daje § 55. finančnega zakona ministru za gozdove in rudnike dalekosežna pojasnila za komercijalizacijo državnih gozdovnih in rudarskih podjetij in za reorganizacijo vrhovne uprave državnih gozdov in rudnikov. Gre predvsem za organizacijo strokovne in racionalne uprave državnih gozdov in rudnikov izven okvira zakona o državnem računovodstvu in za reorganizacijo »Sipada«, ki naj izgubi obliko delniške družbe. Kakor poročajo iz Beograda, je minister za gozdove in rudnike že sestavil ožji odbor uradnikov-strokovnjakov, ki bodo takoj pričeli sestavljati načrt o preureditvi gozdarske stroke in načrt uredbe o sanaciji imovnih občin in zakonski načrt o narodnih parkih.

u— Nova Mautnerjeva tekstilna tovarna v St. Pavlu v Savinjski dolini. Iz Prage poročajo »Neu« Freie Presse ob 21. t. m., da je prišlo do daljših pogajanjih med tekstilnim koncernom Cosmanos in Jugoslovensko tekstilno tovarnico Mautner d. d. (Zagreb - Litija) do sporazuma glede zgraditve nove tekstilne tovarne odnočno tovarnice bombažnih tkanin v St. Pavlu pri Prebrodu. Kakor znano, ima Jugoslovenska tekstilna tovarnica Mautner d. d. predelnico v Litiji in tkalnico v St. Pavlu pri Prebrodu. Celotno opremo nove tovarnice v St. Pavlu bo dobavila češkoslovska družba Cosmanos, ki je »mo svojih tovarnic v Češkoslovaški demontirala. Med koncernom Cosmanos in Jugoslovensko Mautner d. d. je predvideno ožje sodelovanje. Nova tovarnica v St. Pavlu bo skupna last obeh podjetij. Način udeležbe še ni točno določen. Na eni strani bo Jugoslovenska Mautner d. d. prevzela večji paket delnic češkoslovske Cosmanos d. d., na drugi strani pa bo Cosmanos d. d. prevzela znaten paket delnic Jugoslovenske Mautner d. d.

u— Oživiljenje produkcije v Češkoslovaški. Kakor smo že pred dnevi poročali, je devalvacija češkoslovske krone izzvala znatno povečanje češkoslovskega izvoza. V primeri z lanskim marcem je bil letos češkoslovaški izvoz v marcu za eno tretjino večji. Oživiljenje se opazja tudi v produkciji. V marcu je znašala v Češkoslovaški produkcija sirovega železa 53.000 ton nasproti 35.000 tonam v februarju, produkcija sirovega jekla pa se je od februarja na marc povzela od 55.000 na 87.000 ton. V primeri z lanskim marcem je bila letos v marcu produkcija sirovega železa za 12.000 ton večja, produkcija sirovega jekla pa za 22.000 ton.

u— Preferenca za našo pšenico pri uvozu v Avstrijo. Kakor smo že poročali, je avstrijska vlada priznala Madžarski povišanje preferenčnega popusta pri uvozu madžarske pšenice v Avstrijo. Kakor sedaj poročajo z Dunaja, je jugoslovenska vlada napravila na Dunaju korake, da bi Avstrija tudi za jugoslovensko pšenico priznala enako povišanje preference od 3.20 na 7.20 zlatih kron pri 100 kg. Prišlo je do pogajanj, pri katerih pa zaradi avstrijskih pomislekov doslej še ni prišlo do sporazuma.

u— Oslabitev dolarja. Proti koncu preteklega tedna je pričel ameriški dolar na evropskih tržiščih popuščati. Zadnji čas se je deviza New York stalno gibala nekaj točk nad novo zlato pariteto, v Curihu na višini 3.08—3.09 (pri pariteti 3.0610). V soboto pa je tečaj dolarja v Curihu in Parizu prvič pod zlato pariteto. V Curihu je v večernih urah popustil celo na 3.04. Ta oslabeitev dolarja je deloma posledica večjega povpraševanja po francoskih in švicarskih frankih ter holandskih goidinarjih v zvezi z likvidacijo starih spekulacijskih aranžmanov, deloma pa je posledica okolnosti, da trenutno ameriška plačilna bilanca ni več aktivna, kakor pred meseci, ko je bilo treba to aktivnost izravnati z znatnimi transporti zlata iz Evrope v Ameriko. Kakor znano, je v prvih dveh mesecih od zakonite devalvacije dolarja, to je v februarju in marcu, šlo iz Evrope v Ameriko za nič manj kakor 655 milijonov dolarjev zlata. Sedaj pa se je situacija preokrenila in v zapadno-evropskih finančnih krogih računajo celo z možnostjo zopetnega povratka dela izvoženega zlata v Evropo, seveda v manjšem obsegu. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada sklenila, da ne bo dopustila oslabeitve dolarja pod novo pariteto, ki je bila določena v januarju, in bo to pariteto držala, če je treba tudi z izvozom zlata. V tem primeru bo po nespremenjeni ceni 35 dolarjev za eno čisto zlato (kakor je bila določena v trenutku stabilizacije) prodajala zlato inozemskim novčaničnim bankam. Zadnje slabost dolarja pripisujejo deloma tudi prizadevanju gotovih ameriških krogov, da naj bi Zedinjene države prevzele tudi srebro kot kritje za denarni obtok, čemur pa se Roosevelt odločno upira.

u— Znižanje diskonta v Belgiji. Belgijska Narodna banka je znižala svojo diskontno mero od 3.5 na 3%. Sedanja diskontna mera je bila v veljavi od 13. januarja preteklega leta.

u— Konkurs je razglašen o imovini Antona Perkause, prodaja premoaga in drv. In Antonje Perkause v Ljubljani, Tržaška cesta 9 (upravilec mase dr. Srečko Goljar, odvetnik v Ljubljani; prvi zbor upnikov 28. aprila ob pol 10, prijavni rok do 1. maja, ugotovljeni narok 7. maja) in končno o imovini Antona Stegmüllerja, trgovca v Muti 2 (upravniki mase Karl Gajšek, notar v Mariboru; prvi zbor upnikov pri esreškem sodišču v Mariboru 26. aprila ob 9., prijavni rok do 12. maja, ugotovljeni narok 14. maja).

Borze

23. aprila. Na ljubljanski borzi je deviza New York danes v skladu z zunanjimi notacijami v večji meri popuščala. Prav tako je ponovno

nazadovala deviza Berlin. Niže je končno notiral tudi angleški funt. Avstrijski šilingi so v privatnem kliringu nadalje zelo žrvali in se je tečaj danes dvignil na 9.30 do 9.40 (v Zagrebu promet po 9.38, v Beogradu po 9.45). Angleški funti v privatnem kliringu notirajo nekoliko nižje, in sicer 250 do 255.80 (v Zagrebu promet po 253.90 in v Beogradu po 254). Grški boni so se nudili samo v Zagrebu po 33, za španske pesete pa je bilo v privatnem kliringu povpraševanje v Zagrebu po 6.30 in v Ljubljani po 6.40.

Na zagrebškem efektmen tržišču se je vojna škoda danes trgovala po 308 v Beogradu po 309 in 308). Promet je bil tudi v 7% Blairovem posojilu po 51.50 in 52 ter v 6% begluških obveznicah po 54.

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2316.51 — 2327.87, Berlin 1339.58 — 1350.38, Bruselj 799.41 — 803.35, Curih 1108.35 — 1113.85, London 174.42 — 176.02, New York 3358.28 — 3396.54. Pariz 225.88 — 227. — Praga 142.23 — 143.09. Trst 290.46 — 296.86 (premtja 28.5 odel.) Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.30 — 9.40.

Curih. Pariz 20.38, London 15.78, New York 306.50, Bruselj 72.1250, Milan 26.28, Madrid 42.25, Amsterdam 209.05, Berlin 121.10, Dunaj 57, Stockholm 81.30, Oslo 79, København 70.45, Praga 12.84, Varšava 58.3250, Bukarešta 8.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 10.85, London 27.58, Milan 45.37, New York 533.36, Pariz 35.60, Praga 54.25, Curih 174.29, 100 S v zlatu 128 S pap.

Effekti. Ljubljana. Vojna škoda 308 den., 7% investicijsko 70 — 72, 8% Blair 54.25 — 55.25, 7% Blair 52 — 52.50, 7% Drž. hipotekarna banka 65.50, 4% agrarne 37 den., 6% begluške 54 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 307 — 308, za april 309 bl., 7% investicijsko 70 den., 4% agrarne 37 bl., 7% Blair 51.50 — 51.75, 8% Blair 54.25 — 55.50, 6% begluške 53 — 54; delnice: Priv. agrarna banka 211 — 216, Sečarana Osijek 135 do 165, Trbovlje 96 — 100.

Beograd. Vojna škoda 309, 808 zaklj., za april 307 zaklj., 7% investicijsko 71 zaklj., 4% agrarne 37 bl., 6% begluške 54.30 zaklj., 7% Blair 51.50 zaklj., 7% Drž. hipotekarna banka 4050 zaklj., Priv. agrarna banka 212 zaključek.

Blagovna tržišča

21TO. + Chicago, 23. aprila. Začetni tečaji: Pšenica — za maj 76.375, za julij 76.50, za sept. 78; koruza: za maj 45, za julij 47.25. + Winnipeg, 23. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 65, za julij 66, za avg. 67.75. + Ljubljanska borza (23. t. m.) Tendence za žito mirna. Nudijo se (vse za slovensko postajo, pla

Predor skozi Mont Blanc

Preluknjati hočejo najvišji evropski gorski masiv

Tudi v današnji dobi, ko postaja srečni promet čedalje bolj važen, so Alpe ostale najtrajni evropski prometni problem. Motorno in železniške zveze so jih morale premagati s celo vrsto prelaznih cest in predorov. Dočim je direktna zveza med severom in jugom preko Brennerja še razmeroma lahka, pa je tem bolj težavna tam, kjer se gorovja dvigajo v najvišje višine. Ceste preko švicarskih prelazov so v zim-

skem času neprebojne in tako dober del leta neporabna. Šal. zveze iz Francije v Italijo pa delajo ovirke: eden vodi skozi predor Mont Cenis, drugi skozi Simplon. Direktna zveza iz Pariza preko Zeneve v Milan, ki bi bila za kakšnih 100 km krajša, pa ne bi držala skozi ta dva predora, temveč skozi masiv Mont Blanca.

Mont Blanc s svojimi 4810 m je najvišja gora Evrope. Razumljivo je, da bi za-

htevalo več let dela, preden bi tako ogromno maso prebili, posebno pa če bi jo hoteli prebiti dovolj nizko. Tu bi predor dosegel okroglo dvakratno dolžino največjega predora na svetu, Simplonskega predora, torej približno 38 km. Višje gori bi se dala doseči dolžina Montceniskega predora, torej 12 km, kar je veliko ugodnejše. Seveda bi morali v tem primeru železniško progo povesti precej visoko, preden bi dosegla predor, a ker je to še zmerom lažje, nego če bi morali graditi več nego trikrat daljši predor, so se tehnični po dolgem premišljevanju odločili za ta načrt.

Predor bi ležal v višini 1250 m, proga bi šla po eni strani iz francoskega Chamonixa in bi se nadaljevala na drugi strani skozi italijansko dolino Baitejske Dore. Avtomobilisti bi imeli največjo korist od te zveze, prevoznina za avtomobile bi znašala 25 francoskih frankov. Prvotno so imeli v načrtu samo predor za avtomobilsko zvezo obeh strani montblanskega masiva, a kakor sedaj poročajo, gre v prvi vrsti za železniško zvezo.

Sicer pa načrti še niso definitivni. Večje preglavice so delale namreč ovire gospodarskega značaja in te je bilo treba pred vsem odstraniti. Razumljivo je, da bi novi predor zelo škodoval prometu skozi švicarski Simplon ali francoski Mont Cenis, zato so se doslej tako Francozi kakor Švircarji pomislili. Po dolgotrajnih pogajanjih pa so se prizadete države, ki se jim meje stikajo v masivu Mont Blanca (vrh je na francoskih tleh), baje sporazumele in v kratkem bodo začele podrobno študirati tudi tehnično stran tega načrta. Kako si bodo porazdelile stroške za gradnjo, še ni znano.

Vršac Mont Blanca

Deček ali deklica?

V neki monakovski strokovni reviji za ginekologijo je dr. Otto Schöner objavil rezultate svojih dolgoletnih raziskovanj glede napovedi spola bodočih zemljanov. Na temelju bogatega gradiva je prišel do zaključka, da so v jajčniku samem notranji biološki vzroki, ki urejajo to vprašanje. Vsak jajčnik daje jajčeca moškega ali ženskega spola, in sicer daje desni jajčnik več moških, levi pa več ženskih jajčec. Desni jajčnik pa daje več oplojenih jajčec nego levi.

Schöner pravi, da izkazujejo spol in jajčniki redno memo od desne na levo, spol pa ostane od leve proti desni dvakrat isti. Spol je vezan na jajčnika v razmerju 2:1, desno je dvakrat moški in enkrat ženski, levo dvakrat ženski in enkrat moški. Schöner je po tej teoriji preiskal rojstva v 529 družinah z 2 do 14 otrok in izjeme so dale manj nego pol odstotka (0,41%), dočim se je teorija potrdila v 99,59 odstotkih.

Bodoči Mikado

Japonski princ Akihito Cuguno Mija, ki se je narodil 23. decembra lanskega leta ter bo nasledil svojega očeta na prestolu.

Tobačni strup

Njhalni in žvečilni tobak vsebujeja najmanj nikotina, a tobak za pipo manj nego cigaretni tobak. Čudno je slišati, da proslula havanka nikakor ni najmočnejša med smotkami. Viržinka ima n. pr. do 7 odstotkov več nikotina nego havanka. Tudi stanje vlage je odločilno za količino nikotina v smotki. Vlažna smotka ima 50 do 75 odstotkov več nikotina nego suha smotka iste vrste.

Kaja brez inhalacije ne bi nikoli mogla povzročiti tiste škode, ki jo ostavlja nikotin prečestokrat srcu in sosednjim žilju. Samo 0,007 g nikotina od vsake cigarete pride pri takšnem kajenju v telo. Pri inhaliranju pa sprejme telo 0,35 do 0,40 g nikotina. Kajenje z vdihavanjem prakticirajo pač skoraj izključno kadilci cigaret, zato pa imajo običajno tudi večjo škodo na zdravju. Kajenje brez inhalacije praktično ni škodljivo.

Hoja in zdravje

Če hočete, da ti pri tvojih potovanjih ne bodo nagejale noge, se držite naslednjih nasvetov:

1. Nohote si na nogah tako pritržiti, da bodo segali tako daleč kakor konci prstov. Prekratki nohti se utegnejo pri hoji zarezati v meso in povzročiti vnetja.
2. S toplo vodo in drugimi znanimi sredstvi si pred potovanjem po možnosti odpravi kurja ocesa in žulje na nogah.
3. Za potovanje so primerne samo nezaškrpane nogavice.
4. Občutljive noge in noge, ki se rade potijo, je treba dobro potresti s kakšnim salicilnim praškom, preden se obujejo nogavice.
5. Za potovanje si izberite dobre, stare, udobne čevlje.
6. V čevlju si dajte tenek plutovinast ali papirni vložek.
7. Po vsakem potovanju si po možnosti okopljite noge ali vsaj vlažno odrgnite, nato si jih posušite, potresti s praškom in obuj sveže nogavice ter udobno obuvali.

Tragedija „Čeljuskina“

Ledolomilec je odkril severni prehod preden se je potopil

V dramatičnem poročilu, ki ga je profesor Smit, vodja »Čeljuskinove« ekspedicije letos 13. februarja objavil na rt Wel-len, je zajeta tragedija ruskega ledolomilca in njegove posadke. Dogodek je vreden, da seznanimo z njim tudi naše čitatelje.

Potem ko se je ledolomilec posrečilo najti severna pasajo v Beringov preliv in je ekspedicija spoznala, da ladja lahko obvlada do pot, je začel ledolomilec v pas plavajočih ledenih grud. S tem se je začela njegova tragedija. Pri vsakem sunku vetra so se ledne grude kopičile druga vrh druge, led je začel stiskati ladjo od vseh strani. Položaj je bil že v decembru tako obupen, da je vodstvo odprave menilo, da bo treba začeti z reševanjem zaloga na led. Nevarnost je zaenkrat še minila. Kljub temu pa je prof. Smit naročil, da morajo biti vedno pripravljene šotori, spalne vreče, živila in opazovalne priprave za izkrcanje.

»Čeljuskin« je v tem položaju nadaljeval vožnjo. Njegovo stanje pa je postajalo vsako uro nevarnejše. Led se je nakopičil v visoke stene, ki so obdajale ladjo od vseh strani. 13. februarja je nastal silen vihar, ki je prihajal s severne strani. Snelo je v tako gostih kosmih, da ni bilo razločiti niti roke, če si jo držal pred očmi.

Tedaj se je jela rušiti ledna stena ob ladji. Ledne gore so se prehitevale kakor valovi, ki bijejo ob bregove. Kovinski oklep ledolomilca je začel letati in je šel narazen. Vijaki so popokali. Sunk lednih mas je preklal ladjo od kljuna do strojnice.

Tako je »Čeljuskin« izgubil sposobnost za manevriranje, a še vedno se je držal na vodi. Zdal pa se je zlomil zaradi pritiska

ledu v nižjih legah spodnji del ladjinega trupa. Voda je vrla v strojnico in v oddelek za kotle. K sreči ni bilo eksplozije, ker je imela ladja že toliko razpok, da je para uhajala skozi nje na prosto.

Prof. Smit je v tem zapovedal, naj se začne posadka polagoma izkrcavati. Letalo, ki ga je imel ledolomilec na krovu, so rešili eno samo minuto preden se je ladja pogreznila pod vodo.

Vodja ekspedicije je dal povzlic, da se morajo živiti in vse, kar je bilo v bližini ladje, prenesti kolikor mogoče daleč od prizorišča potopljene ledolomilca. Kapitlan »Čeljuskin« Mogilevič je hotel zapustiti ladjo šele potem, ko ne bo štrlel noben jamber več iz vode. Imel pa je nesrečo, da ga je zgrabilo tramovje, ki je plavalo na vodi. Utonil je, kakor se spodoblj junaku v njegovem položaju.

Na ledu so mornarji kmalu postavili šotor, uredili oddajnik in še tisti večer, ko je bilo to končano, je dobila posadka »Čeljuskin« brezlično zvezo s svetom.

„Čeljuskinovi“ instrumenti oteti

Kakor poroča korespondenca »Tass«, je obvestil kapitan Voronjin rusko vlado z rta Vlena, da se mu je posrečilo oteti vse raziskovalne instrumente z ledolomilca »Čeljuskin«. Na rt Vankarem so doslej prispeli trije sektanti, dva kronometra ter razne beležke in dokumenti, ki so bili svojčas na krovu ponesrečenega ledolomilca.

Televizija na pohodu

Vrsta ameriških tvornic, ki izdelujejo radijske aparate, se pripravljajo, da bo začela izdelovati aparate za televizijo, ki bodo prekosili vse tozadevne dosedanje poskusne izdelke. Tvorničarji so podvzeli potrebne ukrepe, da bodo naravnost prepravili svetovni trg z novimi fabrikati. Misel, da bi začeli izdelovati televizijske aparate v serijah, se je že večkrat pojavila, toda zaradi neprestanih korektur v zadnjem trenutku so odlagali novi izum. Zdaj so napravili odlaganju konec.

Zadnji poskusi v tej stroki so pokazali, da je zaenkrat mogoče posredovati brezlično televizijo na daljavo 100 km. Z mednarodnimi prenosi slik torej zaenkrat še ne bo nič, pač pa tehniki upajo, da se bo tudi v tem pogledu polagoma dosegel napredek, ki so ga postopoma pokazale radijske aparature.

Sestanek vplivnih državnikov v Parizu

Rumunski zunanji minister in predstavitelj Male antante g. Titulescu (na desni) v razgovoru s francoskim ministrskim predsednikom D. Doumerguejem (v sredini) in zunanjim ministrom Barthoujem (na levi)

Moč, ki obeta znižati davke

Odkar je angleški finančni minister Neville Chamberlain napovedal, da bo znižal davke, nima miru pred fotografi niti tedaj, ko odhaja v parlament

Obed v kroglici

Žemlja, ki uteši glad cele družine

Iz Budimpešte poročajo, da je neki živilski kemik, po imenu Aleksij Honig, prijavil madžarskemu patentnemu uradu novovrstno moko, ki vsebuje v doslej brezprimerni zgoščenosti vse važne redilne snovi. Grizljaj kruha iz te moke ima baje redilno vrednost porcije goveje pečenke, ena sama žemlja pa zadostuje veččlanski družini za ves dan.

Budimpeštanski patentni urad je sicer to iznajdbo zabeležil, a iz tega seveda še ni sklepali, da je res uporabna, kajti pri vseh patentnih uradih sveta se uporabnost kakšnega novega izuma prouči in ugotovi šele po zabeležbi. Nato sledi podelitev patenta ali njegova odklonitev. Še pred kratkim je n. pr. neki patentni urad zabeležil prijavo nekega izumitelja, ki je trdil, da se dajo po posebni metodi na-

važne kovine spreminjati v zlato. Seveda je ostalo samo pri prijavi, patenta izumitelju niso podelili.

Sicer pa se človek še zelo dolgo bavi s mislijo, da bi izdeloval živila, ki vsebujejo pri čim manjši teži čim večjo količino redilnih snovi. Posebno vojskam in znanstvenim ekspedicijam v negotoljubnih deželah bi bila takšna koncentrirana živila v veliko korist. Že Napoleon je naročil svojim učenjakom, naj bi izdelovali kroglice z redilnimi snovmi v koncentrirani obliki, da bi bili njegovi vojaki na pohodih neodvisni od trena, ki jim je sledil z vsjo počasnostjo. Praktične preizkušnje teh »obedov v kroglicah« pa so imele kaj slab uspeh. Do danes je ostal problem koncentrirane prehrane praktično nerešen. Kako bo v bodoče, se bo pokazalo.

Lepa večerna obleka

Model salona Lyolène v Parizu

Strelna udarila v radio oddajnik

Prški radio oddajnik je bil te dni močno poškodovan. Med nevihti je tresčila v njegovo anteno strela. Oddajnik, ki ima 120 kilovatov, je dobil precejšnje poškodbe, kajti antena je bila pri tresku popolnoma uničena. Da ne bodo trpeli radijski naročniki zaradi nepredvidene škode, je uprava prškega radija sklenila, da bo oddajala svoj program začasno skozi Strašni- ce. To pa bo trajalo samo nekaj dni, dokler ne bo oddajnik v Libelčah popravljen. Program bodo iz Prage nadalje oddajali na dosedanjih valovni dolžini.

Kozmična postaja v višini 4100 m

Na vršcu ugaslega vulkana Alagesa v Armeniji, ki leži 4100 m nad morjem, bodo v najkrajšem času osnovali opazovalno postajo za kozmične žarke. Naloga ustanove bo proučevati razdelitev kozmičnega žarkovja po stopinjah južne širine. Opazovalnico organizirajo ruski prof. Skobelcin, ki bo uredil na Alagesu fizikalno-tehniški zavod. Istočasno je ruska vlada odredila, da se mora osnovati astro-fizikalni observatorij na nabrežju 1825 m nad morjem ležečega jezera Sovana.

Pet zapovedi za filmske zakone

Ameriški filmski svet se že od nekdanj odkljuje po neverjetno visokem odstotku ločitev med oženjenimi zvezdniki in omoženimi filmskimi zvezdnicami. Reno, raj za ločitve in Mehiko, sta imela zaradi tega vedno dovolj gostov. Zdalj objavlja igralka Bebe Daniels, ki je omožena z Benom Lyonom, naslednje nasvete za zakone, ki pripadajo filmski stroki: 1. Oženi se, oziroma omoži se samo tedaj, če resnično ljubiš svojega izvoljenca ali svojo izvoljenko. 2. Ne boj se postati mati! 3. Živi v Hollywoodu kakor žive zakonci povsod na svetu. 4. Ne veruj hollywoodskim čenčam. 5. Zavračaj hollywoodske čenče v Hollywoodu in povsod, kjer jih slišiš.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Lovci zborujejo

Te dni se je sestal v Varšavi k svojemu tretjemu zborovanju Mednarodni lovski svet (Conseil International de la Chasse) zaradi razpravljanja o lovskih zadevah, ki zahtevajo mednarodno rešitev. Kongresa se udeležuje kakšnih 100 delegatov iz številnih evropskih in drugih dežel.

Mednarodni lovski svet zastopa danes okrog 50 dežel. Ustanovil se je l. 1928. na pobudo predsednika odseka v francoskem Klubu sv. Huberta Maxima Ducroca in ob sodelovanju najbolj znanih evropskih lovcev. Prva dva kongresa sta bila l. 1930 in 1931. v Parizu, tokrat pa si je izbral Varšavo najbolj zaradi tega, ker je Poljska poleg Rusije danes edina evropska država, v kateri so se ohranile skoraj vse živalske vrste zmerne pasu, celo zober in los. Poljska ima posebno v svojem poljskem vojvodstvu naravnost neverjetne množine divjadi. Organizacijo kongresa je prevzela Zveza poljskih lovskih društev pod predsedstvom grofa Morica Potočkega. Istočasno s kongresom se vrši tretja poljska razstava lovskih ranit, ki je tokrat seveda še posebno zanimiva.

Skok s padalom v nevihti

Te dni je začelo neko poljsko vojaško letalo na vežbalnem poletu nad Lvovom in Demblinom v nevihti. Strela je udarila v motor, nekateri je začelo letalo goriti in padati. Posadka letala, neki poročnik in neki narednik, sta navzlic nalivu in popolni temi odskočila s padalom. Narednik je imel srečo, da je priletel na mehak teren brez ovir. Dosegel je zemljo živ in cel. Poročnik pa si je pri padcu zlomil nogo in so ga oddali v bolniško oskrbo.

Svetovno prvenstvo v pilotiranju

Mednarodna letalska zveza je imenovala svetovna prava v pilotiranju. Mojski naslov za pilotiranje aeroplana v l. 1933 je priznala znani francoski letalki Marysi Hilzovi, enak naslov za vodstvo zrakoplova pa Nemcu dr. H. Eckenerju.

A NEKDOTA

Berlinski igralec Wachsmann, ki je igral posebno rad vloge norec, zlasti v Shakespearovih dramah, se je pogovarjal nekega dne z neko igralko, ki je bila pravkar zavrnila vlogo pocestnega dekleta.

»Zakaj ste to napravili?« je dejal Wachsmann. »Verujte mi, naš poklic je boljša šola, nego si mislite. Samo s tem, da sem vedno igral norec, sem se izognil nevarnosti, da res postanem norec.«

VSAK DAN ENA

Pri zdravniku

»G. doktor, v kateri dobi je ženska najbolj interesantna?«
»Osem let v času, ko šteje pet in dvajset let.«

S P O R T

Smučarska šola na Triglavu

Alpska smučarska šola na Triglavu priredi po izdanih sporu svoj 5. visokopredpisi izveze od 29. aprila do 6. maja. Tečaj se izveze pod vodstvom inž. Janše v obliki turnega tečaja preko vsega Triglavskega pogorja z izhodiščem v Dovju — Mojstrani in sestopom v Bohinjsko dolino. Program je naslednji:

sobota 28. t. m. zvečer sestanek udeležencev tečaja v hotelu »Triglav« v Mojstrani; 29. t. m. zjutraj: skupen odhod iz Mojstrane po dolini Krme k Staničevi koči (2332 m). Na poti ogled tekme v smuku za savezno prvenstvo.

30. t. m. vežbanje in izlet na Kredarico. 1. maja: vežbanje na strminah in izlet na Prševce.

2. maja: Kredarica — Alekandrovo dom — Kanjavec — Velo Polje — Staničeva koča.

3. maja: Hribarice — Zelnarice — Koplca — Triglavsko jezero.

4. maja: Hribarice — Debeli vrh — Planina v Lazu — Triglavsko jezero.

5. maja: Komna — Lanševica — Bogatin — Planina na Kraju.

6. maja: sestop Gornjač — Škrbina — Vogel — Bohinjsko jezero.

Snežne prilike so na vsem Triglavskem pogorju zelo dobre. Šele zadnje tople vreme je napravilo iz novozapadnega snega idealni solnat sneg, ki omogoča krasno smučanje. Vsi obširni predeli, kjer se bo vodil tečaj, so pokriti z debelo snežno odejo. Trenutno južno vreme je sigurno porok za temeljito izboljšanje do konca tedna, tako da je pričakovati idealnih dni. Za tečaj se zahteva sigurnost v smučanju in pluznih lokih ter vztrajnost. V tečaju se bodo udeleženci poučevali posebno v tehnični kristianji, smučanja na strminah, v spoznavanju nevarnosti in izbiri smučarskega sveta ter orientaciji. Razen tega bodo udeleženci imeli priliko spoznati naše najlepše smučarske predele. Oskrba je v rokah g. Janca Bitenca ter stane 560 Din (za ves tečaj). Prijavnina za ves tečaj 200 Din. Nosači so na razpolago po zmerni ceni v Mojstrani. Udeleženci naj vzamejo s seboj snežne naočnike, mazilo za sončenje, volnene rokavice ter več parov nogavic, dobro čepico, jopič zoper veter in maže. Priporočajo se tudi kože za vzpon. Takojšnje prijave naj se naslovijo na inž. Janca Janšo, Dovje—Mojstrana ali na Janca Bitenca, Planica—Rateče. Prijave so mo goče tudi za del tečaja; če ne bo dovolj prijav, tečaja ne bo.

V nekaj vrstah. V nedeljo sta imeli med drugimi ljubljanskimi klubi prvenstvo tekmo še Svoboda in Sloga, v kateri je zmagala prva s 3:2. Pri Svobodni se je odlikoval srednji krilec Zemljak, prav dobra sta bila tudi levo krilo in vratar Zupet. Zmaga Svobode je bila zaslužena. — Jadran je z istega naslova zmagal nad Maršom z 2:0 (0:0). — Beograjska pokalna tekma, ki sta jo odigrala Bask in Hašk, se je končala z rezultatom 2:1 (1:0) za domačine, kakor so čitatelji »Pnd. Jutra« že lahko povzeli iz poročila. V tabeli pokalnih »elitnikov« vodi zdaj Bask s 6 točkami pred BSK z 2 in Hajdukom z 1 točko. — Hazenska prv. tekma zagrebškega podsaveza med Concordijo in Sremcem se je končala s 17:5 (10:3). Concordia je še zmerom sara...

Na srednješkolskem cross-countryju v Zagrebu je v nedeljo startalo 215 tekačev. To so številke, ki govorijo bolj glasno kot kolone lepih besed o razmahu lahkoatletičkega sporta!

Prvenstvena zmaga Atene hazene. V nedeljo je družina Atene nastopila na Jesenicah za točke proti družini Gorenici in zmagala z 11 : 0 (8 : 0). Podelitvijo klubov preden slaba v tej prvenstveni sezoni. Jeseničankam primanjkuje treninga in rutine, kar se da odpraviti le s pridnim in resnim delom. Atena se je prav potrudila samo v prvem polčasu, ki je dosegla kar 8 golov. Če v drugem polčasu ne bi bila zamenjana žoga, bi bil rezultat najbrž še višji. Obramba Atene je bila malo zaposlena, ker so ji izborne krilke z energičnimi intervencijami odvzele skoraj vse delo. Rekord v ustrelnih golih ima Špela z 8. Sodil je g. Zupan.

Nogometna tekma celjskih stavcev proti strojnikiom bo v nedeljo 6. maja ob 10. na Glaziji v Celju. Čisti dobiček je namenjen brezposelnim.

Kolesarsko dirko na progi Celje — Zalec — Celje — Vojnik — Celje (32 km) bo priredil Klub slovenskih kolesarjev v Celju v nedeljo 29. t. m. Start bo ob 14. pri Glaziji v Celju, cilj pa ob 15. pred gostilno Svetel v Gaberju. Prijave sprejema trgovec g. Šumer v Celju, Prešernova ulica, do sobote 28. t. m. do 19. Prijavnina 5 Din, na startu dvojna.

Kolesarska dirka Celje — Sočtanj, ki jo je nameraval prirediti Klub slov. kolesarjev v Celju to nedeljo, je bila zaradi tehničnih zaprek odgodena na nedeljo 6. maja.

Koturski podsavez »Ljubljana«. (Službeno iz u. o. 20. IV.). Vse klube, ki še niso javili kandidatov za sodniško sekcijo, pozivamo, da jih javijo do 1. V. Vse klube opozarjamo, da po 1. V. 1934 ne bo smel nastopiti pri nobeni javni prireditvi dirkač, ki ne bi imel savezne licence. Zaradi tega naj predloži klube vse svoje dirkače do tega datuma v verifikacijo. Potrebne tiskovine naročite pri podsavezu — Klubu, ki se niso poravnali članarine za 1. 1934., jo morajo poravnati najkasneje do 1. V. — Po sklepu upravnega odbora saveza z dne 26. III. t. l. objavljamo naslednje tolmachenje o vozaču, ki se smatra za juniorja: »Vsak klub mora prirediti svojo juniorsko tekmo kot predtekmovalje za prehod juniorjev v prvorazredno skupino. Prvi trije plasirani juniorji vsakega kluba imajo pravico tekmovali za juniorsko prvenstvo podsaveza. Prvo trije plasirani juniorji v podsaveznem prvenstvu imajo pravico tekmovali za državno juniorsko prvenstvo. Prvo plasirani junior v državnem prvenstvu avtomatično prestopi v prvorazredno skupino vsi ostali pa imajo pravico tekmovali v juniorski skupini do dovršene 20. leta. (V letu 1934 torej letnik 1914). — Naročamo vsem včlanjenim klubom, da prirede predpisano juniorsko kvalifikacijsko tekmo do konca junija 1934. — V času od 22. do 29. VII. priredi Wiener Radfahrerklub Wien proslavo z

etapno vožnjo na cca 1400 km na progi Wien — Graz — Klagenfurt — Innsbruck — Salzburg — Linz — Wien. Dirkači dobe od prireditelja za ves čas prireditve prosto preskrbo. Klubi, ki žele poslati na to prireditev svoje vozače, naj jih prijavijo do 15. junija 1934. — Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa naslednji vozači: v prvorazredni skupini: Trobec Ivan — Sora, Vrhovnik Ivan — Sava, Zerkar Oskar, Kosmina Alojz, Grabec Ivan, Štirn Karl, Oblak Janko, Gregorič Janko, Klopčar Ivan, Svete Ivan, Zajc Josip, Mav Janez — vsi ASK Primorje, Zanoškar Feliks, Prodan Edvard, Pokorn Franc, Dežman Alojz, Abulnar Franc, Kačič Julij — vsi ZSK Hermes, Praprotnik Stanislav, Lipovšek Slavko — oba Zarja.

V juniorski skupini: Trtnik Ivan — Sora, Močnik Valentin — Sava, Rozman Martin, Jeras Vencelj, Mravlje Vinko, Okroglič Josip, Vinšek Ivan, Golob Armando — vsi ASK Primorje, Hamberger Slavko, Lavrih Karl, Abvelj Valentin — vsi ZSK Hermes.

MK »Ilirija«, Ljubljana sporoča članstvu, da razpisuje I. hrv. Motoklub v Zagrebu, na Vondinski cesti v Zagrebu, za 6. maja pa veliko otvoritveno nacionalno motociklistično dirko na dirkališču »Miramar« v Zagrebu. — Dalje se sporoča, da razpisuje koroški Avtomobilski klub za 10. maja t. l. otvoritveno motociklistično dirkališne dirke v St. Vidu ob Glini na Koroškem (St. Veit an der Glan). Člani motociklisti, ki se nameravajo prijaviti k tem dirkam, naj takoj predlože svoje prijave pri tajništvu kluba (tel. 2066). Prav tako naj se prijavijo vsi člani, ki se nameravajo udeležiti teh dirk zaradi ureditve skupnih izletov. — Sestanek članstva v sredo 25. t. m. ob 20. v restavraciji Fritz, Tavčarjeva 4. — V četrtek 26. t. m. bo XXII. redni letni občni zbor ob 19. v restavraciji »Zvezda« na Kongresnem trgu Upravni odbor.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 17. dalje strogo obvezen trening za prvo in drugo skupino, ki se ga morajo brezpogojno udeležiti vsi igralci, ker bo igra na dva gola. Škrjajnar, Ferjan, Danev, Primar, Močnik sigurno! Seja načelstva sekcije bo v sredo ob 19.30 pri Kočarju, seja centr. odbora pa v četrtek ob 20.

TSK »Slovane«. Drevi ob 19.30 v kavarni »Prešeren« seja odbora za zgradbo igrišča. Kunaver, Dorčec, Vidic in Marchiotti sigurno in točno!

Iz življenja na deželi

Iz škoške Loke

šl— Dvoje obrtniških sestankov. V nedeljo ob 10. je polagalo Obrtniško združenje za škojloško območje obračun o svojem lanskem delovanju. Zbor je bil zelo lepo obiskan in se ga je udeležilo tudi podpredsednik Zbornice za TOI g. Rebek, ki je obrazložil navzočnim mnoge zanimivosti, ki zadevajo obrtniški stan. Poročila so podali tudi predsedniki posameznih odsekov, vodil pa je zbor zaslužni predsednik združenja g. Lotrič. Ko je bila letna skupščina zaključena, so imeli zborovanje krojači, organizirani v Krojaški zadrugi. Tudi to zborovanje je poteklo v najlepšem soglasju. Zbor je vodil g. Babič, ki je zastopal predsednika g. Hafnerja. Obrtniški skupščini sta pokazali, da naše obrtnišvo ječi pod težkimi današnje krize.

šl— Zborovanje učiteljskega društva za škojloški okraj bo v soboto 12. maja ob 8. v škojloški deški šoli. Situacijsko poročilo bo podal sekcijski tajnik g. Metod Kumelj.

šl— Preselitev pisarne zminške občine. Občane zminške občine opozarjamo, da se je preselila občinska pisarna v Puštal v prostore Trojarjeve hiše tik Volkenšpergevega gradu.

Iz Trbovelj

t— Predavanje o japonski ženi. Na povabilo KJS je predavala v petek v dvorani Sokolskega doma ga. Skuškovca, po rodu Japonka, o japonski ženi, in sicer v slovenskem jeziku, ki ga dobro obvlada. Ga. predavateljica je podala sliko življenja japonske žene, ki je bila še nedavno sužnja. Opravljal je morala vsa hišna in poljska dela. Zato so mlada japonska dekleta silila v mesta, kjer se jim je nudilo udobnejše življenje ali pa tudi prilika za ugodnejšo ženitev. Ko pa je tudi v japonskih mestih nastopila kriza in z njo v zvezi redukcije, se je dogajalo obratno: mladenke s srednjega ali pa tudi visokoškolske izobrazbo so začele zapuščati mesta in se močiti s kmečkimi sinovi. Vzorno imajo japonske žene urejene svoje organizacije, ki imajo v vsaki vasi svoje domove, namenjene prosveti in zabavi. Ta organizacija uživa veliko avtoriteto, saj je prepovedala šminke, nje in pudranje in nošenje svilnenih oblek. Za kmečko dekle ali ženo predpisuje organizacija preprost kimono iz bombaževine. Štiri letne praznike praznujejo Japonci z godbo, petjem, gledališkimi predstavami, a brez alkoholnih pijač. Četudi sužnja, si je znala japonska žena osvojiti moža, nasproti kateremu je vedno ljubezniva, čeprav ji je morda napravil hudo krivico. Ta ljubeznivost žene privede moža vedno nazaj v njeno naročje. Zato so japonski zakoni običajno srečni. Ga. Skuškovca nam je zaplesala nekaj originalnih japonskih plesov. V njih se kaže vsa ljubežnost japonske žene. Na nekaterih primerih je ga. Skuškovca obrazložila občinstvu japonsko pisavo, ki je zelo komplicirana. Številno občinstvo je go. predavateljico nagradilo z živahnimi aplavzom.

Iz Novega mesta

n— Nevaren požar. V podnožju Andrejevega hriba nad desnim bregom Krke stoji nekaj hiš z gospodarskimi poslopji, med temi tudi domačija posestnika Antona Malenška. Gospodar je že nekaj let v Argentini, gospodarstvo doma pa vodi njegova marljiva žena Tina. Okrog Malenškove hiše so razvrščena gospodarska poslopja, nekaj korakov od hiše pa je stal kozolec dvojnik, ki je imel na vsaki strani po štiri okna, na vrhu pa shrambo za seno. Na nepojasnjen način je postal ta kozolec v petek okrog 23. žrtev ognja, ki ga je upeljal do tal. Na pomoč so prihiteli šmihelski in nato novomeški gasilci, ki so skupno ogenj lokalizirali in zadušili. Hitra pomoč je bila tu nujno potrebna, ker bi se sicer požar razširil še na sosedna poslopja. S kozolcem vred je zgorelo le okrog 100 snopov škupe, dvokolnica in nekaj drugih malenkosti. Na kraj požiga so prihiteli orožniški poročnik g. Svetislav Djordjevič in orožniki, ki so uvedli preiskavo. Obstoja sum, da je ogenj zanetil zločinski roka. Škoda je krita z zavarovalnino.

Iz Hrastnika

h— Protituberkulozna liga je na zadnji svoji seji ponovno razpravljala o gradbi letnega kopalnišča. Načrt bo izvedljiv seveda le v primeru kake izdatnejše podpore iz fonda za javna dela. Brez podpore pa ni misliti na gradbo prepotrebne letnega kopalnišča.

Iz Ptuj

j— Ptujске občinske zadeve. V četrtek se je vršila občinska seja, na kateri je župan g. Jerše poročal, da je tvrdka Alfred Viher iz Maribora opustila načrt ustanovitve tekstilne tovarne. Vodijo pa se pogajanja z drugimi tvrdkami ter je upati da bo vendar prišlo do ustanovitve tekstilnega obrata. — Iz poročila upravnega odseka je posneti, da bo občina v krtje poračunskega primanjkljaja zaradi izpadke cestne naklade za izvoz pobirala občinske doklade, zvišane za 6 odst. na direktne državne davke in pristojbine za vse pisme-

ne in protokolarične vloge ali prošnje 3 grebu za nedeljo, dne 29. t. m. klasično dirko na Vondinski cesti v Zagrebu, za 6. maja pa veliko otvoritveno nacionalno motociklistično dirko na dirkališču »Miramar« v Zagrebu. — Dalje se sporoča, da razpisuje koroški Avtomobilski klub za 10. maja t. l. otvoritveno motociklistično dirkališne dirke v St. Vidu ob Glini na Koroškem (St. Veit an der Glan). Člani motociklisti, ki se nameravajo prijaviti k tem dirkam, naj takoj predlože svoje prijave pri tajništvu kluba (tel. 2066). Prav tako naj se prijavijo vsi člani, ki se nameravajo udeležiti teh dirk zaradi ureditve skupnih izletov. — Sestanek članstva v sredo 25. t. m. ob 20. v restavraciji Fritz, Tavčarjeva 4. — V četrtek 26. t. m. bo XXII. redni letni občni zbor ob 19. v restavraciji »Zvezda« na Kongresnem trgu Upravni odbor.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 17. dalje strogo obvezen trening za prvo in drugo skupino, ki se ga morajo brezpogojno udeležiti vsi igralci, ker bo igra na dva gola. Škrjajnar, Ferjan, Danev, Primar, Močnik sigurno! Seja načelstva sekcije bo v sredo ob 19.30 pri Kočarju, seja centr. odbora pa v četrtek ob 20.

TSK »Slovane«. Drevi ob 19.30 v kavarni »Prešeren« seja odbora za zgradbo igrišča. Kunaver, Dorčec, Vidic in Marchiotti sigurno in točno!

Radio

Torek, 24. aprila.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Primorski Slovenci (dr. Lavo Čermelj). — 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Otroški kotiček (ga. Gabrijelčeva). — 18.30: Plošče. — 19: Vodilni možje čkoslovaškega Sokola (Poharc). — 19.30: Narodnosti v evropskih državah (Miran Fux). — 20: Glasbeno predavanje (variacija), Beethoven: Variacije na Diabellijevo temo izvaja gđ. Poženelova. — 20.45: Radio orkester. — 21.40: Vokalni koncert gđ. Sokove. — 22.10: Čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 25. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Komorna glasba radio - kvinteta. — 18.30: O verskih (Tersegjav). — 19: Radio - orkester. — 19.30: Iz jugoslovanske književnosti (g. Podbevšek). — 20: Prenos opere »Carmen« iz gledališča. V odmoru napoved časa in poročila.

BEOGRAD 16.30: Operne arije. — 17.30: Plesna muzika. — 19: Klavirski koncert. — 20: Prenos opere iz Ljubljane. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Lahka glasba. — 20: Prenos opere iz Ljubljane. — PRAGA 19.20: Pevski in klavirski koncert. — 20.05: Simfoničen koncert. — BRNO 20: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20.05: Koncert orkestra in solistov. — 21.15: Klavirski koncert. — 22.20: Tenorji na ploščah. — 23.05: Plesna glasba. — DUNAJ 12: Orkester. — 15.40: Koroške pesmi. — 17.20: Moderna glasba. — 19.25: Vojška godba. — 20.30: »Prva vijolica«. — 21.30: Koncert na orgle. — 22.25: Plesna glasba. — BERLIN 20.30: Berlinski plesni večer. — KÖNIGSBERG 18.25: Komorna glasba. — 19.30: Studentovske pesmi iz Londona. — 20.30: Zabaven program. — 22.40: Lahka in plesna glasba iz Lipskega. — MUHLACKER 20.30: Operetni večer. — 22.40: Plošče. — 23: Komorna glasba. — 24: Nočni koncert iz Frankfurt. — BUDIMPEŠTA 18.45: Pesmi. — 19.45: Koncert konservatoristov. — 22.10: Jazz. — 23.15: Godba za ples.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1 čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3 temperatura, 4 relativna vlaga, v %, 5 smer in brzina vetra, 6 oblačnost 1-10, 7 padavine v mm, 8 vrsta padavina. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

23. aprila

Ljubljana 7, 764,5, 11,4, 82, mirno, 7, 3,7, dež; Ljubljana 13, 755,7, 15,4, 57, SSW6, 7, —, Maribor 7, 761,4, 14,0, 50, S7, 4, —, Zagreb 7, 754,5, 14,0, 70, SW2, 0, 0,5, dež; Beograd 7, 754,2, 21,0, 70, SSE4, 3, —, Sarajevo 7, 748,7, 16,0, SE2, 3, 1,0, dež. — iz Skoplja Splita, Kumbora, Raba in Visa ni dežev.

Temperatura: Ljubljana 16,0, 10,6; Maribor 18,6, 12,0; Zagreb 22,0, 12,0; Beograd 27,8, 19,0, Sarajevo —, 15,0.

Priložnostni nakup,

ki se nikdar ne vrne!!
Moderni avtomatični rezkalni in brusilni stroj za stopnice za naravni in umetni kamen.

Dvojna dijamantna krožna žaga
Dvojna dijamantna krožna žaga s višinsko prestavo in avtomatično podajo za platnice z 1800 mm e profila.

Moderna stružnica na kamen za stebre do 3 m dolžine. Vsi stroji moderne izdelave, tovarniško novi, po najugodnejših cenah in najugodnejših plačilnih pogojih

napredaj.

Dopise pod M. 6050 na Ala Anzeiggen Akt.-Ges. München 2 M. 3943

Vprašajte
svojega soproga
zakaj

Ali lahko moški presoji, na prvi pogled? Ali sta lepa koža in dražestna polt v resnici sposobna, da na prvi pogled zbudita ljubezen pri moških?

Žena ne sme staviti na kocko svojih izgledov na srečen zakon, ko vendar lahko lepoto svoje polti in svoje kože tako hitro in lahko podvoji z uporabo nove bele kreme Tokalon (brez masti). Ta krema vsebuje preparirano smetano in oljčno olje. Krema Tokalon brani, beli in napenja kožo, zožuje razširjene žilnice ter odpravlja zaidelce in gube. V treh dneh napravi kožo nepopeljivo lepo. Poizkusite to novo kremo Tokalon in motrite na sebi učinke njenega delovanja. Ničesar ne more tako razvneti moškega arca, kakor polt, ki je čista in nežna, kakor cvet.

Zahvala

Za izraze iskrenega sožalja ob smrti ljubljenega brata in strica, gospoda

Ivana Tekavčiča

dvornega svetnika v p.

izrekamo vsem našo najiskrenješo zahvalo. Predvsem se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, zlasti gosp. banu dr. Marušiču, sreškemu načelniku g. dr. Čušu iz Krškega za udeležbo pri pogrebu, pred. duhovščini, gg. pevcem, gasilskemu društvu in vsem, ki so počastili dragoga pokojnika na njegovi zadnji poti.

Ljubljana-Mokronog, dne 24. aprila 1934.

3953

žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti javljamo tužno vest, da nas je naš nad vse dobri oče, stari oče, stric, gospod

Janez Cedilnik

POSESTNIK V KRAŠNJI

dne 23. aprila po kratki in mučni boleznii previden s sv. zakramenti za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v Krašnji v sredo, dne 25. t. m. ob 10. dopoldne na farnem pokopališču.

Priporočamo blagega pokojnika vsem prijateljem in znancem v blag spomin.

Krašnja-Ljubljana-Detroit-Cleveland, dne 23. aprila 1934.

3957 žalujoča žena, otroci in ostali sorodniki.

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki so ob smrti našega nepozabnega

Stanka Jamška

počastili njegovo slovo, okrasili njegov grob s cvetjem ter nam nudili pomoč in uteho.

Breg, dne 22. aprila 1934.

3941

žalujoči ostali

Brez posebnega obvestila

Bog nam je vzel našega presrečno dobrega brata in strica, gospoda

Jožefa Deu-a

Janes zjutraj po kratki boleznii.

Pogreb predragoga pokojnika bo v torek, dne 24. aprila ob 11. dopoldne od hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Tržič, dne 22. aprila 1934.

3942

MARIANE sestra: FRANC in JEAN brata

